

VETO VIJFTIEN

Veto

VETO

LEUVENS STUDENTENWEEKBLAD
van de Leuvense
Overkoepelende Kringorganisatie

VIJFTIENDE JAARGANG

Nr. 21, dd. 27 februari 1989

Verantw. Uitg.: Carla Rosseels
's Meiersstraat 5, 3000 Leuven
☎ 016/22.44.38

ISSN: 0773-5162

Verschijnt wekelijks,
maar niet van juni tot augustus

Vlucht

U denkt dat wie zijn land ontvlucht er hier komt binnenvallen en bord soep en een nieuw paspoort aangeboden krijgt. Maar dan kent u België nog niet. De kans is klein, maar mocht u zich momenteel nog in het buitenland bevinden en u bent van plan naar hier over te waaien, wel blijf dan maar lekker zitten. Hier trekt u het toch niet lang. Vluchten moet wel weer, op pagina 2.

Rekrut

Hier hebt u nog nooit bij stilgestaan : 29% van de studenten aan deze universiteit is uit Brabant afkomstig, 24% zakt uit Antwerpen af, 18% komt uit het verre West-Vlaanderen, 17% van de uwen hebben in Limburg hun wortels en slechts 9% neemt de weekendtrein naar Oost-Vlaanderen. Vandaag bieden wij u overigens nog een hele hoop cijfertjes aan uit een rapport dat zich buigt over de vraag: waarom zitten hier zo weinig mensen uit Erps-Kwerps? Onze demograaf heeft het antwoord voor u klaar, op pagina 6.

Literair

Het is godgeklagd. Niemand slaagt er in de letterlievende dames en heren in dit land aan het verstand (kijk, het rijmt!) te brengen dat het verloren moeite is, geld te geven aan dichters omwille van wat zij presteerden. Want dichters rijmen niet op geld. Bij ons zou het er even anders aan toe gaan. En stel nu dat een of andere Veto-schrijver een literaire prijs in de wacht zou slepen, wij verplichtten hem onmiddellijk tot het inleveren van de volledige som. De poëzie ten dienste van de demokratisering! Een pleidooi op pagina 12.

Vrede

Het heeft nogal veel met oorlog te maken. Wij hebben nog zo ons best gedaan om de Vredesweek godvruchtig in te zetten maar uiteindelijk is het even anders uitgedraaid. U vindt een uitgebreid verhaal over de positieve

Foto Rutiers - Delagranghe

REDAKTIONEEEL

Feest

Toen Veto in 1974 door de Algemene Studentenraad (ASR) werd opgericht, was Veto bedoeld als *politiek aktiemiddel*, een blad dat de ideeën van de ASR naar buiten moest brengen. ASR stond voor demokratisering, demokratisering op het nivo van het onderwijs, maar ook op breder maatschappelijk gebied. Men ging er immers vanuit dat een volwaardige participatie van alle bevolkingslagen aan het (hoger) onderwijs enkel mogelijk was wanneer ook in de samenleving een hele reeks structurele veranderingen werden doorgevoerd. Veto is sinds 1974 uitgegroeid tot een blad dat meer wil zijn dan louter een aktiemiddel. Veto wil binnen het Leuvense een dubbele funktie vervullen. Ten eerste informatie bieden over belangrijke en interessante feiten aan de universiteit, in de studentenwereld, in Leuven en eventueel daarbuiten. In die zin wil Veto er zijn voor alle studenten, en kan ook iedereen aan het blad komen meewerken. Maar dat wil niet zeggen dat Veto alle activiteiten zomaar verslaat of ieders ideeën zomaar kritiekloos naast elkaar plaatst en

aan bod laat komen. Veto heeft namelijk ook een opiniefunktie. De redaktionele benadering van het blad kan niet los gezien worden van de journalistieke praktijk die in de loop van de jaren gegroeid is. De funktie die Veto moet vervullen binnen het Leuvense is die van een medium dat evidenties in vraag stelt en kontroversiële onderwerpen aanpakt. De KUL is tenslotte iets meer dan naar de les gaan en kursussen blokken. Veto wil bijdragen aan een kritisch en denkend Leuven. Dat betekent dat Veto zich niet de pretentie aanmeet 'representatief' te zijn voor 'de' student. De mening die uit Veto spreekt is niet de grootste gemiddelde deeler van alle meningen aan deze universiteit. Wie die funktie voor Veto ziet, slaat de bal dus mis. Veto is uiteraard ook een onderdeel van de studentenbeweging. Eerst binnen ASR en later binnen Loko is in de loop van de jaren een bepaalde visie op demokratisering opgebouwd. Veto wil verder werken binnen de traditie van demokratisering van het onderwijs. Alles wat daartegen ingaat, kan zich, net als in het verleden, aan kritiek verwachten. Dat kan de akademische of de nationale overheid zijn, dat kan de sociale sektor van de universiteit zijn. Dat kan ook de studentenbeweging zijn. Demokratisering bouwt namelijk verder op verworvenheden en studiewerk uit het verleden en daarvan moet men zich bewust zijn.

Dat wil niet zeggen dat Veto het geweten van de koepel zou zijn. Veto is loyaal ten opzichte van de *fundamentele* doelstellingen van Loko, maar staat *kritisch* ten opzichte van de praktijk van Loko en de personen daarbinnen. Dat Veto het blad van Loko is, mag geen belemmering zijn voor een eerlijke en kritische berichtgeving. Veto mag niet 'de Volksmacht van Loko' worden, die gewoon spuit wat van bovenaf opgelegd wordt. De redaktie is zich er terdege van bewust dat dat een uitdaging betekent voor Loko. Er zal altijd een zekere spanning zijn tussen een studentenblad dat op een zekere autonome basis werkt en de organisatie waartoe het behoort. Het verleden heeft dat meermaals bewezen. Maar tegelijkertijd zijn we er ook van overtuigd dat het de enige mogelijkheid is om van Veto een blad op nivo te maken. Een open en democratische studentenbeweging moet die uitdaging aankunnen. Opdat Veto zelf al die funkties kan waarmaken, moet de redaktie zelf ook openstaan voor kritiek. Een blad wordt immers gemaakt door samenwerking, door discussie, door niet zelf te vervallen in immobilisme. En daarvoor heb je dan weer voldoende medewerkers met verschillende achtergronden nog. Dat aspekt is dit jaar nog niet optimaal. Maar alwie iets ziet in de werking van Veto, zullen we niet afschrikken. Het is tenslotte feest.

kanten van de Heilige Oorlog. U leest alles over hoe men het best en het opvallendst een mens vermoordt, compos mentis. En aansluitend pleiten wij voor de doodstraf, waarvan op deze foto alvast een voorsmaakje. Morituri te solutant, op de pagina's 14 en 15.

Alles

Alles wat u altijd al over Veto hebt willen zeggen maar waar u nooit het lef voor gehad hebt, u kunt het zo gek niet bedenken of het staat op de pagina's 5, 6, 11 en 12.

Om uit te knippen

Studiedruk: een stand van zaken

Het begrip studiedruk is nog niet zo oud. Ontsporen aan de geest van of andere schrandere studentenvertegenwoordiger in het midden van jaren zeventig, heeft het woord een hele opgang gekend. Aarzelend w het door de universitaire organen overgenomen en werd er studiewerk rond verricht. Nu heeft onze rektor er de mond van vo duikt het met de regelmaat van een klok op in de pers. Op het moor zijn er binnen de faculteit Landbouw metingen bezig om instrumenten voor studiedrukmetingen nog te verfijnen.

Na een vijftal jaar studentenprotest tegen de steeds zwaarder wordende programma's, werden de universitaire studiediensten pas in 1979 wakker geschud: de slaagcijfers waren op vijf jaar tijd met bijna 10% gedaald. Kort daarna verscheen een rapport van studentendokter Bracke, waarin hij vaststelde dat koffie- en medicatiegebruik tijdens de examens verdubbelden. Veertig procent van de studenten zou bovendien versterkende middelen gebruiken. De unief zuchtte, en de studentenbeweging zag de door haar geponeerde tellingen nu ook wetenschappelijk bevestigd. Het begrip studiedruk kon niet meer geloofend worden.

Grof

Kort daarop werden de eerste studietijdmetingen uitgevoerd, eerst in de faculteit Toegepaste Wetenschappen, later ook in Geneeskunde, Wetenschappen en L&W. Men vroeg aan de studenten nauwkeurig op te schrijven hoeveel uur per dag ze studeerden en zo kreeg men een idee van het aantal uur, lessen inkluis, dat men gemiddeld moest studeren per academiejaar. Dat aantal, dat schommelt tussen de 1600 en 2000 uur per jaar, werd de *gemiddelde nodige studietijd* genoemd. Dit is eigenlijk maar één facet van het complexe geheel dat de studiebelasting vormt. Uitgebreid onderzoek vergt heel wat tijd en geld. Omdat DUO (Dienst Universitair Onderwijs) de vraag naar studietijdmetingen niet kon volgen - en er ook niet de financiën voor had - samen te de nood aan een vuistregel: een eenvoudige formule, afgeleid uit de voorafgaande

metingen, die met een eenvoudig reken-sommetje een idee gaf van de studietijd.

Men stelde dat voor elk hoorkollege een bijkomende verwerkingstijd nodig was. Drie uur bijkomende studie voor positieve, twee uur voor humane wetenschappen, zo bleek uit de metingen. Per uur seminarie heb je slechts één uur bijkomende verwerking nodig en labo's en oefeningen vergen geen studie achteraf. Neem bijvoorbeeld de richting Pedagogie. Heb je een vak psychologie van vier semesteruur, dan zijn dat vijftien lessen van vier uur. Vermenigvuldig elk uur nu met drie (één uur lesvolgen, twee uur verwerking). Zo krijg je honderdtachtig uur studietijd, nodig om het vak te volgen en te verwerken.

Fijner

Hoe meer metingen men echter bij DUO uitvoerde, hoe meer afwijkingen men vaststelde. Blijkbaar was de lineaire vuistregel niet akkuraat genoeg. Verdere studies wezen uit dat een student voor een groot vak (een vak van vier of vijf semesteruren) eigenlijk relatief minder bijkomende verwerkingstijd nodig had, dan voor een vak van pakweg twee semesteruur. De kleinere vakjes (één en anderhalf semesteruur) zouden dan weer méér dan evenredig belasting zijn.

Dit leidde eind 1987 tot het publiceren van de verfijnde DUO-vuistregel. De resultaten waren verbijsterend. In de meeste faculteiten doken de geschatte studietijden naar beneden. Enkel in de technische jaren van de ingenieursopleidingen kwamen de cijfers iets hoger te liggen. Er werd dus blijkbaar niet meer gestudeerd aan deze universiteit.

Deze jongedame houdt zich onledig met het aandachtig bestuderen van haar cursus opdat zij zou slagen in haar examens. Hupsakee, negentien woorden al en nog geen zweem van seksisme. Met zijn vijftien jaren begint Veto zijn leven te beteren. (Foto Hendrik Delagrang)

Toch is studiedruk meer dan enkel het schatten van studietijden. Dit laatste is een strikt wetenschappelijke procedure, gebaseerd op de geprogrammeerde lessen, seminars en oefeningen. Ook andere 'objectieve' factoren beïnvloeden de studiebelasting: factoren zoals overvolle auditoria, slechte werking van monitoraten, altijd afwezige profen, springuren, zaterdaglessen of lessen van zes tot acht 's avonds. Dit is slechts een kleine greep uit de vele factoren die wel degelijk belastend werken, maar waarmee in de meetmethodes geen rekening gehouden wordt.

Neem bijvoorbeeld een student die 's morgens les heeft van negen tot tien, dan terug van elf tot één en 's namiddags nog eens van vier tot zes. Om tien uur is de monitor niet te bereiken, om elf uur komt die student dan in een overvol auditorium terecht en na zijn middagmaal is het ook niet meer de moeite om wat te gaan studeren. Hij komt 's avonds op zijn kot en vindt dat het loodzware dag is geweest.

Van studentenzijde wordt dus dringend gevraagd de meetmethodes verder te verfijnen en ook met al die andere 'kontekstuele' factoren rekening te hou-

den. Dit zou ons in staat stellen belangrijke problemen te lokaliseren en op te lossen, om aldus het te rigide systeem te versoepelen.

Gezond

De afgelopen vijftien jaar zijn voor de studentenbeweging ook niet rimpelloos verlopen. Elk voorstel aan de academische overheid om ergens een controleorgaan of een bovengrens aan de studietijd te stellen, stootte op protest. Onder het motto: "Niet goed voor de kwaliteit van het onderwijs" werden die telkens teruggestuurd naar afzender. Vorig jaar kwam daar dan toch verandering in. De Akademische Raad besliste dat bij elke programmahervorming een schatting van de nodige studietijd zou bijgevoegd worden. Daarbij stelden ze een bovengrens vast. Elk nieuw programma zou niet meer dan 1900 uur aan geschatte studietijd bevatten. Tenslotte werd aan DUO opgelegd om van elk nieuw programma dat een faculteit invoert na twee jaar werking de werkelijke nodige studietijd te meten.

Daarin werden de studenten in grote lijnen gevolgd. Toch stellen wij nog steeds voorop dat een gezonde gemiddelde jaarbelasting overeenkomt met 1700 uur. Verdeeld over 40 weken (Kerst- en Paasvakantie inkluis) betekent dat een werkweek van 43 uur. Dit cijfer wordt als ideaal beschouwd in landen als Nederland en de Verenigde Staten. Een heel verschil in vergelijking met hier als je weet dat studenten hier in sommige studierichtingen 2200 uur per jaar of 55 uur per week moeten bolwerken. Enkel een gemiddelde opleggen leek gevaarlijk, vandaar dat de studentenverteenwoordiging ook stelde dat 1900 uur per jaar een absolute bovengrens moest zijn. De academische overheid, bezorgd voor de kwantiteit van haar onderwijs, heeft blijkbaar enkel dat laatste cijfer onthouden. Herhaaldelijk werden namelijk programma's van om en bij de 2000 uur toch nog goedgekeurd.

De eis voor een studiedrukcontroleorgaan lijkt meer dan gerechtvaardigd. De mogelijkheid bestaat nu immers dat, zozegd om de studiedruk te beperken, twee vakken van twee semesteruur gewoon samengevoegd worden tot één van vier semesteruur... waarbij het vak dan wel nog door beide profen gedoceerd een geëksamineerd wordt. Zo, door het voegwoord 'en' in de titel te plaatsen, valt de studietijd terug van 240 op 169 uur.

Afkooksel

Al deze veranderingen kaderen in een nieuw onderwijsbeleid aan deze universiteit. Men is gaan inzien dat een grote autonomie op de lage niveaus (POK's en fakultaire werkgroepen) bijzonder weinig heeft opgeleverd. Daar worden immers al te veel persoonlijke belangen boven de onderwijskundige doelstellingen geplaatst.

Zo zit men op vele plaatsen met een starre structuur, waarin geen hervormingen meer mogelijk zijn. De Akademische Raad is nu van oordeel dat men best een algemene richtlijn uitvaardigt waarbinnen de POK's dan nog kunnen werken. Vooreerst in die zin werden al meermaals geformuleerd, alleen een definitieve nota laat nog op zich wachten. Een interessante stap in de richting van een nieuwe onderwijspolitiek werd twee jaar geleden gezet met het eindrapport van de 'denkgroep onderwijsvernieuwing', in de wandeling het rapport Roosens. Een belangrijke konklusie van de denkgroep is dat een cursus thans in de eerste plaats een selectieve syntese moet bieden van de kennis van het vakgebied. Anders gezegd, kwaliteit in plaats van kwantiteit. Konsekvent met deze vaststelling suggereert men een reductie van alle kolleges met één vierde. Als je het ons vraagt, een mooi voorstel. Hopelijk is het een eksponaat van een algemeen veranderende kijk op het onderwijsbeleid aan onze universiteit.

Bart Cosaert
Gert Van Assche

OVER METEN EN SCHATTEN

Onder studiedruk of studielast verstaat men de psychologische en fysieke belasting die een student ondervindt bij het verwerken van de opgelegde studietaken. Studiedruk is in de praktijk dan ook afhankelijk van een heleboel factoren, zoals de begaafdheid van de individuele student, zijn fysisch en psychisch uithoudingsvermogen, zijn voorkennis, het docerendrag van de profen, het eksamenstelsel en niet in het minst de meer 'objectieve' factor van het aangeboden programma dat aan iedere student een bepaalde hoeveelheid kolleges en een bepaald aantal bladzijden oplegt. Vooral aan deze laatste factor werd de laatste jaren veel aandacht besteed. Uit deze studies destilleerde DUO (Dienst Universitair Onderwijs) enkele werkinstrumenten.

Om daarop een duidelijke kijk te krijgen, is het onderscheid tussen meting en schatting van de studietijd. Meting berust op een empirische methode met als bedoeling een statistische benadering te vinden van de tijd die de doorsnee student aan studie besteedt. Uit deze benadering werden vuistregels afgeleid, waarmee aan elk programma een schatting van de belasting kan worden gekleefd, zonder een tijdrovende studiemeting. Het addertje schuilt echter in het begrip 'doorsnee student'. De tijd die elke student voor zijn kursussen doorbrengt varieert enorm. Deze spreiding in de populatie maakt het opstellen van een vuistregel niet eenvoudig. (BC/GVA)

OMGEHAKT - Leuven heeft nog enkele zeldzame rustige plekken. Het stadspark om half zeven 's morgens, bijvoorbeeld. Of de buurt achter de Sint-Geertruikerk. Of het Sint-Annastraatje. Of de stadstuin achter 's Meiersstraat 5. Tot voor kort was één van de meest pittoreske en rustieke omgevingen het verbindingsstraatje tussen de Brusselsestraat en de Brouwersstraat, langs het Handbogenhof. Aan de ene kant gras en de meershoge restanten van de middeleeuwse omwalling, aan de andere kant een kabbellende Dijle en een rij imposante platanen. "Alles ademt hier pels, rust en vree" heeft ooit een heimatshrijver neergepen. Deze oubolligheid was alleszins van toepassing op dit pad, waar de tijd samen met de kassen van de bestrating was blijven stilstaan. Was.

Tot vorige maandag de goeemeente plots werd ogeschrinkt door enkele reusachtige machinerieën. Enkele uren later lag de eerste platanen horizontaal, aan de andere kant van de Dijle. Officiële reden: een boomziekte. Een

ostentatief gedropte vermolmd tak aan het begin van het wegeltje dient ter 'bewijs' van deze stelling. De gekapte stammen tonen echter vooral krachtig hout. Een enkele uitzondering niet te na gesproken, vinden we geen spoor van enige rottigheid. Het vermoeden bestaat dat, eerder dan een of andere ekologische reden, andere belangen in het spel zitten. Aan de overkant gaan immers immobiliën neergepoot worden. De platanen zouden wel eens de zoon van de terrassen en het pent-house kunnen wegnemen, of tijdens de herfst hun afgewaarde en natgeredende bladeren bij de nieuwe burendruppen. Deze theorie wordt alleszins bevestigd door het feit dat niemand kan beloven dat de platanen ooit vervangen worden. Wat toch het meest logische zou geweest zijn, indien de enige reden van het hakken een boomziekte zou zijn.

Leuven is in ieder geval een van zijn mooiste stadsvizichten kwijt. En wij ons lievelingsweggetje om even tot rust te komen. (WP)

"Als Mobutu niet tevreden is over wat de Belgische pers schrijft, dan is dat zijn probleem. We kunnen een diktatuur de agenda van een vrije pers niet laten bepalen." (Foto Hendrik Delagrangé)

De Standaard-journaliste Mia Doornaert

"Joernalisten moeten hun ruggegraat durven tonen"

Over 'de journalist' en 'de journalistiek' is al veel getoetiseerd. Naarmate onze westerse democratieën complexer werden, ging de pers steeds meer de functie van vierde, controlerende, macht vervullen. De journalist fungeert als waakhond van de democratische verworvenheden: hij heeft de taak waarheid van onwaarheid te onderscheiden. De uitoefening van deze verheven taak wordt hem echter steeds meer belemmerd door de materiële omstandigheden waarin hij aan de slag moet gaan. Vandaar dat de journalisten zich beginnen te roeren: ze eisen meer loon en een kortere werkdag. Mia Doornaert is betrokken bij het overleg tussen werkgevers en werknemers. De aangewezen persoon om een gesprek mee op te zetten over pers en journalistiek in Vlaanderen.

Doornaert: «Het beroep van journalist is enorm aan het devalueren. Persvrijheid heeft ook implicaties voor de kwaliteit van de berichtgeving. Je moet mensen hebben die in staat zijn om hun eigen maatschappij en de internationale context te begrijpen. Als de lonen onder een bepaald minimum zakken, dan blijven de geschikte mensen weg. Er is een band tussen wat men bereid is aan journalisten te betalen en de kwaliteit van de pers.»

«Bij de Internationale Federatie van Journalisten (IFJ) zijn viereventig journalistenvakbonden uit vijf continenten aangesloten. Als je een vergelijking maakt, dan kom je tot de conclusie dat de Belgische journalisten uitgebuut worden: van alle vergelijkbare landen - ik spreek niet over Maleisië of Hong Kong - heeft België de geringst bezette redakties. Wij werken enorm hard, wij doen allemaal urenuren. Het *Belang van Limburg* heeft ongeveer dertig journalisten in vaste dienst, de *Limburger* net over de grens met Nederland heeft er twaalf.»

«Demotivatie en ontgoocheling beginnen dan ook steeds meer de kop op te steken, vooral dan bij mensen die vijfendertig jaar en meer zijn. De vergelijkbare salarissen in andere sectoren gaan veel sterker vooruit.»

Veto: Een tweede eis van de journalisten is ook een kortere werkweek. Is dat niet een beetje een rare eis voor een onvoorspelbaar beroep als dat van journalist?

Doornaert: «Ik sta daar ook niet echt achter. Maar we hebben geluisterd naar wat er uit de redakties kwam en op een aantal redakties zag men dat wel zitten. Ik sta daar wantrouwig tegenover want een vier-dagen-werkweek leidt tot een fragmentatie van het werk. Als je een dossier aan het opvolgen bent, dan is de opvolging daarvan door iemand die de zaken kent ook de vijfde dag nog nodig. Als een nieuwe groep dat dossier op vrijdagmorgen plots moet overnemen, dan kan dat leiden tot een oppervlakkiger berichtgeving met hiaten.»

«Anderzijds ken ik ook bonden, bijvoorbeeld in Québec, waar ze volgens dat systeem werken. Zij noemen het een

voordeel dat je gedurende je drie vrije dagen rustig de tijd hebt om alle nodige lektuur door te nemen om bij te blijven. Dat is ook een argument. Het is soms erg moeilijk om de tijd te vinden om alles te lezen wat je moet lezen.»

Veto: Meer aanwervingen is ook één van uw eisen?

Doornaert: «Ja, om kwaliteit te brengen heb je niet alleen vakbekwame mensen nodig, maar ook voldoende vakbekwame mensen. Er moet ruimte zijn om je te specialiseren. Is die ruimte er niet dan krijg je oppervlakkigheden, fouten. Bij sommige kranten wordt er alleen een stuk geschreven over bewapening als de kernkrachten in de Belgische actualiteit komen. Dat gebeurt dan door iemand die plots midden in die problematiek valt en niet precies weet welke vragen hij moet stellen, hij kan niet echt beoordelen wat nieuw is of wat juist is, hij weet niet precies naar wie hij moet bellen, ... Ik weet precies naar wie ik moet bellen. De NAVO-mensen kunnen mij ook, ze vertrouwen mij, ze weten dat ik professioneel tewerk ga, dat ik dingen die *off the record* gezegd worden, niet onmiddellijk in de krant plaats, ... Dat hangt allemaal samen. Zo krijg je kwaliteitsberichtgeving.»

Veto: Loop je door die nauwe contacten met NAVO-mensen ook niet het gevaar dat je geen kritiek meer kan leveren? Kritiek kan ervoor zorgen dat je je bronnen verliest. Of dat je informatie moet achterhouden: wat je off the record is toevertrouwd, kun je je lezers niet vertellen.

Doornaert: «Pas op: *off the record* betekent dat je wel kan zeggen wat er gezegd is, maar niet met naam. Ik spreek altijd eerst af hoe ik kan citeren. Ik moet voor mijn publiek duidelijk maken uit welke hoek een bericht komt. Dus spreek ik af wat ik kan schrijven: Navo-militairen, Navo-diplomaten, Belgische militaire kringen, ... Als men mij zegt: 'Ik zal u iets vertellen, maar u mag het niet schrijven', dan heb ik liever dat men het mij niet vertelt. Want als ik het elders hoor, kan ik het nog altijd schrijven. Maar als ik het nu hoor, dan

kan ik achteraf niet bewijzen dat ik het elders ook nog eens gehoord heb.»

«Je moet dus ook oppassen voor te nauwe banden met je bronnen. Je moet altijd een zekere afstand bewaren. Het lijkt mij heel moeilijk om heel nauw bevriend te zijn met een publieke figuur en daar tegelijkertijd kritisch over te schrijven. Misschien kan het, maar het zal in ieder geval spanningen meebrengen.»

Veto: Is dat niet juist de zwakte van de Belgische pers? Journalisten krijgen vaak 'lekken' door van politici waarmee ze een nauwe band hebben, maar die lekken zijn er vooral voor het heil van de politiek.

Doornaert: «Die lekken komen in alle landen voor. Je moet wel altijd oppassen om niet als proefballon te dienen. Politici spelen soms 'buitengewoon belangrijke' documenten door naar de pers om de reacties uit te testen. Als de reacties negatief zijn, zeggen ze dat ze zo'n plan nooit gehad hebben en dat de journalist dat 'goedwettig' bedoeld heeft. Een bron heeft altijd een gehoor en wanneer hij een bepaald bericht in de pers wil. Je moet er dus ook voor zorgen dat je het hele verhaal te weten komt en niet enkel dat wat past in het kader van je bron.»

Veto: De Belgische kranten geven toch vooral de informatie weer die past in het kader van de zuil waartoe ze behoren.

Doornaert: «Je merkt in de globale nieuwskeuze inderdaad dat een liberaal minister meer ruimte krijgt in *Het Laatste Nieuws* en dat een socialistisch minister vooral in *De Morgen* aan bod komt, ... Dat kan een aanvaardbare keuze zijn zolang het niet leidt tot de ontzetting van de berichtgeving. Je mag de anderen ook niet doodzwijgen. Een heet hangijzer als abortus moet ook behandeld worden in een krant van de 'gelovige zuil'. In het editoriaal kun je dan schrijven of je voor of tegen bent.»

Veto: Bij De Standaard zelf vaart de buitenlandredactie wel een onafhankelijke en progressievere koers dan de binnenlandredactie, die nog strikt de CVP-lijn volgt.

Doornaert: «De buitenlandredactie van deze krant heeft een stevige reputatie. In de jaren vijftig werden er artikelen geschreven tegen de koude oorlog, wat toen zeer moedig was. In de jaren '60, toen de PLO nog niet bestond, schreef men hier al over de Palestijnen. Er werd gezegd dat de oorlog niet zou eindigen vooraleer er een oplossing gevonden werd voor dat volk zonder land. Nu zegt iedereen dat: Gorbatsjov is populairder dan de Amerikaanse president en iedereen schrijft over de problemen van de Palestijnen. We hebben dus een traditie

uitgebouwd van een niet-ideologische manier van kijken. We gaan er niet van uit dat de Amerikanen altijd gelijk hebben en de Russen altijd ongelijk. We willen eerlijke berichtgeving brengen en geen kreten uitslaan. Een aantal professoren heeft ooit eens een zwartboek opgesteld over het krypto-kommunisme van enkele buitenlandredakteurs van De Standaard. Maar de toenmalige directeur De Smaele heeft hen wandelen gestuurd.»

Veto: Houdt objectieve journalistiek voor u meer in dan het naast elkaar plaatsen van twee standpunten?

Doornaert: «Eigenlijk gebruik ik niet graag het woord 'objectiviteit'. De meeste mensen noemen iets 'objectief' als het hen niet gestoord heeft. Ik gebruik liever het woord eerlijkheid: je expliciteert zoveel mogelijk de normen op grond waarvan je berichten kiest en ze een zeker belang toekent. Ook pure berichten zijn eigenlijk al beoordeeld. Je moet genoeg kennis van zaken hebben om te weten welke berichten relevant zijn en welke niet. Wanneer je twee standpunten naast elkaar zet, kun je ook vervallen in 'pseudo-objectiviteit'. Een voorbeeld daarvan is het Arabisch-Israëlische conflict. De manier van denken en spreken van de Israëli's sluit veel beter aan bij het westen dan de Arabische manier. Als je de woorden van woordvoerders van beide partijen gewoon naast elkaar zet, dan komt een Israëli veel overtuigender over dan een Arabier. Het is eerlijker als je de woorden van de Arabier bewerkt om ook voor Westelingen duidelijk te maken wat deze partij precies bedoelt.»

M · I · A

De redactie van De Standaard is in hoofdzaak bevolkt door eminente grijze heren met een pijp in de mond. Mia Doornaert is één van de weinige vrouwen die meedraait in dit mannenbastion. Zij is sinds 1970 verbonden aan de buitenlandredactie van De Standaard en is vooral gespecialiseerd in het militaire beleid van de NAVO. Gedurende enkele jaren was zij voorzitter van de Algemene Vereniging van Belgische Beroepsjournalisten (ABVV) en sinds drie jaar oefent ze dezelfde functie uit bij de Internationale Federatie van Journalisten (IFJ). (CR/EP)

Veto: Journalistiek wordt wel eens voorgesteld als de vierde macht die een controlerende functie uitoefent over de andere machten. Anderzijds is de afhankelijkheid van de pers van allerlei financiële en industriële groepen, van de reclamewereld en van de politici zo groot dat die functie nauwelijks nog uitgeoefend kan worden.

Doornaert: «Als persvrijheid een zin heeft, dan is het wel de zin om de burger te informeren op de wijze die hem in staat stelt andere democratische rechten op gegronde wijze uit te oefenen. Ik denk dat de pers die taak nog kan vervullen, al is het wel een strijd die elke dag opnieuw moet gevoerd worden. Maar alle journalisten spelen daar zelf een rol in. Ze moeten hun ruggegraat durven tonen binnen het bedrijf waar ze werken. Ik werk op een redactie waar de redactionele autonomie gelukkig wordt erkend. Maar op andere redakties moeten journalisten soms heel wat toestaan, om hun job niet te verliezen. Daarom is het zo moeilijk om de idee ingang te doen vinden dat het erkennen van de onafhankelijkheid van de journalist de beste bescherming is voor iedereen. De akteurs van het openbare leven houden enerzijds van waterdragers: ze weten wat ze er aan hebben, ze kunnen hun boodschappen kwijteraken, ... Maar anderzijds hebben politici ook weinig respect voor zulke mensen. Vele collega's vinden hun reputatie van professionele integriteit dan ook meer waard.»

Veto: Journalisten doen ook vaak al aan zelfcensuur.

Doornaert: «Ja, dat bestaat. Sommigen laten dat wat buiten de denkwereld van de krant of het medium valt waarvoor ze werken gewoon weg. Dat gebeurt soms ook onbewust. Sommige journalisten

zijn het heel erg eens met de krant waarvoor ze werken. Mijn werkterrein ligt wel iets makkelijker dan dat van de binnenlandse politiek. Gorbatsjov of Reagan hangen niet aan de telefoon wanneer ik een stuk geschreven heb.»

«Wanneer vormen van manipulatie of druk zich voordoen, dan hamer ik nogal sterk op de solidariteit van de hele redactie. Een individu kan zwak staan tegenover z'n werkgever, maar een hele redactie kun je niet ontslaan. De journalistenbond kan ook alleen maar optreden als de leden zelf al in actie geschooten zijn. Anders vraagt men mij: 'Maar mevrouw, waarover komt u klagen? M'n eigen redactie heeft daar blijkbaar geen problemen mee.' Het enige middel om je te doen respecteren is dat van de kollektieve actie.»

Druk

Veto: Wordt de persvrijheid de laatste tijd niet meer in twijfel getrokken? Denk maar aan Thatcher die verbiedt dat IRA-leden nog in het nieuws komen of aan Timdemans die de pers oproept om welluidend tegenover Zaïre te staan?

Doornaert: «Als Mobutu niet tevreden is over wat de Belgische pers schrijft, dan is dat zijn probleem. We kunnen een diktatuur de agenda van een vrije pers niet laten bepalen.»

«Er is de laatste tijd inderdaad wel een minder persvriendelijk klimaat te merken. Vele landen die aangesloten zijn bij het IFJ hebben het moeilijk om hun bronnen te beschermen. De meeste journalisten geven niet toe maar het kost hen vaak gevangenisstraf of een fikse boete. Een grote krant kan die zonder moeite betalen, maar een kleine krant moet zich dat geen twee keer op de hals halen, of ze bestaat niet meer.»

Veto: Hoe ver kan een journalist gaan in het beschermen van zijn bronnen? Wat als hij het algemeen belang daardoor schaadt?

Doornaert: «In een democratie geldt de scheiding van de machten. De pers moet het werk niet doen van de politie of de rechterlijke machten. Ik ga daar vrij ver in. In Zweden heeft men volgens mij de beste wetgeving op dat vlak: daar heeft men het recht om z'n bronnen te beschermen. Aansporen tot verraad van de bronnen wordt beschouwd als een misdrijf. Dat is dus een maatschappij waar aan de persvrijheid en de informatie een zeer hoge prioriteit wordt toegekend.»

Veto: Bij het Heizeldrama heeft men televisiebeelden gebruikt om daders te identificeren. Kan dat?

Doornaert: «Ongebruikte beelden mogen niet vrijgegeven worden. Dat is toen aan de fotografen gevraagd geweest. Wij hebben dan onmiddellijk een communicatie opgesteld om het publiek duidelijk te maken waarom dat niet kan. Anders krijg je persvriendelijke reacties in de trant van 'Wat zijn dat voor mensen? Ze willen die moordende hoolligants niet mee helpen opsporen.' Maar ongebruikt materiaal dient niet voor de politie. Als we daar mee beginnen, kunnen we ons werk na een tijdje niet meer uitvoeren. Denk maar eens aan Noord-Ierland bijvoorbeeld: als ongebruikt materiaal daar opgevraagd mag worden, kunnen de fotografen hun materiaal wel inpakken, als ze al niet doodgeschoten worden. Of het kan ook in België gebeuren: een fotograaf die beelden wil van een betoging zal ook niet al te vriendelijk onthaald worden.»

«Ik zou natuurlijk wel goed nadenken als men zijn een interview aanbod met een voortvluchtige gangster. Ik wil uiteraard geen medeplichtige worden van een gangster of meedoen aan de personenlucht rond zo'n figuur.»

«Men zegt ook soms dat de pers bepaalde gebeurtenissen uitlokt. Dat kan in een zeer beperkt geval wel eens voorkomen maar over het algemeen ben ik het daar niet mee eens. De onrust in de getto's van Zuid-Afrika wordt niet veroorzaakt door de aanwezigheid van de pers, maar wel door het apartheidssysteem. Net zoals de ontvoering van VdB ook altijd de schuld blijft van de ontvoerders, ook al zouden er in de kranten fictieve verhalen zijn verteld zijn over vele miljarden.»

Eric Paredis
Carla Rossels

Kultuur en sperziebonen

Marc Reynebeau laat Apollo klagen

"Het ligt niet in mijn gewoonte veel te klagen", schrijft Marc Reynebeau in het woord vooraf van 'Apollo's klacht'. Er moest dus wel een ernstige reden zijn om zich druk te maken. En inderdaad, wie deze reigids door kultuurland wel hand neemt, krijgt een behoorlijk verloederd landschapje te zien. Dat komt ervan als de god van de orde zich eens vanuit de wolken een weg baant naar het aardse tranendal. Reynebeau is zo een Apollo. Hier en daar houdt hij even halt, en dat is niet altijd op de meest idyllische plaatsjes.

Marc Reynebeau heeft zich steeds bezorgd getoond om wat reilt en zeilt in de culturele praktijk, en het is dan ook goed dat zijn opinies inzake cultuurbeleid eindelijk eens gebundeld werden in de vorm van negen essays die dit boek bevat. Centraal staat zijn kritiek op de steeds groter wordende machtsgreep van de economie op de cultuur. Positief daarbij is dat hij zich niet laat verleiden tot het opsommen van allerlei details of gegoochel met cijfers. Toch zijn een aantal stellingen die hij inneemt, onder andere in verband met sponsoring, op zijn minst diskutabel.

Suikertante

Reynebeau opent zijn betoog met de vaststelling dat er in België, en dus ook in Vlaanderen, geen sprake is van natievorming. België belichaamt niets, het wil niets, hooguit met rust gelaten worden. De gemeenschapsde is een toverwoord dat enkel in officiële retoriek gebruikt wordt. We zijn niet bereid om ons via cultuur als natie te profileren, stelt Reynebeau vast. Alleen als de nationale ploeg tot de halve finales van een wereldkampioenschap weet door te dringen, ontstaat er zoiets als nationale fierheid. Het wordt inderdaad tijd dat cultuur de positie krijgt waar zij recht op heeft: niet in een vergeethoekje als het over subsidies gaat. Cultuur is in, het behoort tot het diskours van iedereen die zich enige allures aanneemt. Maar eens het gaat over het nodige geld om het geheel draaiend te houden, haakt men plots af. Een cultuurgemeenschap die zich die naam waardig acht zou toch beter moeten weten.

Reynebeau wijst de verzuiling aan als oorzaak voor het gebrek aan eenheidsgevoel, en ziet daarin de verklaring voor het gebrek aan een echte cultuurpolitiek.

De kern van de politiek is momenteel die van de suikertante. De overheid deelt subsidies uit, waarbij objectiviteit zoge-

naamd het sleutelwoord is. In feite zijn het de aantallen leden of manifestaties die beslissend zijn via adviesraden en andere machtige organisaties. Op dat ogenblik gaat het niet meer om kwaliteit, maar om de juiste partijkaart. De verzuiling houdt daarbij de culturele apartheid in stand door de burger niet zelf een vrije keuze te laten maken uit de pluriformiteit, maar door zich op te werpen als een alwetende gids die het juiste pad kan tonen door het woud van die veelvormigheid.

De vraag is echter wat er gebeurt wanneer de doorsneeburger moet beslissen, zoals Reynebeau het liever zou zien. Het is niet onwaarschijnlijk dat dit een nivellering tot gevolg zou hebben, waarbij subsidies worden verstrekt aan voorstellingen en organisaties die het grote publiek weten aan te lokken. De velen laten zich raden: er wordt gemikt op massaal succes, en het experiment blijft opnieuw in de kou.

Toch geeft Reynebeau toe dat sinds Patrick Dewael minister van cultuur werd, de politieke greep op de cultuur enigszins is afgenomen. Maar in het neoliberale beleid ziet hij wel een ander gevaar: dat van het economisme.

Toiletpapier

Het is inderdaad opvallend hoe tal van culturele groepen (teatergezelschappen, muziekgroepen, en dergelijke) woorden als 'promotie' en 'public relations' helemaal niet meer schuwen. Daar is op zich niets tegen, maar met het primaat van de onderneming worden ook de waarden van de vrije markt op de cultuur overgeplaatst. Cultuur wordt meesterknecht van het bedrijfsleven, met alle gevolgen vandien: normen worden opgedrongen, cultuur wordt verkocht per kilo. Op die manier belanden we in een soort parvenu-samenleving, gedragen door de manager en zijn bastaardkind, de yuppie. Een bedrijf in toiletpapier gaat een klassiek concert sponsoren en promoten, maar doet in feite met cultuur wat haar klanten met haar producten doen.

Toch hoeft het principe van sponsoring niet echt zo nefast te zijn als Reynebeau het stelt. Indien een organisatie op voorzichtige wijze met het toegeschoven geld weet om te springen, en zich niet laat bevoogden, kan wat extra steun alleen maar goed van pas komen. Maar anderzijds is dit wel een redenering waar de huidige minister van cultuur zich al te graag achter verbijgt. Het wordt de hoogste tijd dat de man met het spaarvarken eens gaat beseffen dat elke frank die men in cultuur investeert, vier frank kan opbrengen. Cultuur draagt immers bij tot de uitstraling van een gemeenschap: het kan een positief onderhandelingsklimaat scheppen, en dat is in deze tijden nooit weg. Of

TANK IN VAN EVENSTRAAT

Eind vorig jaar werden de bewoners van de Van Evenstraat opgeschrikt toen het stadsbestuur hen meldde dat de KUL een bouwaanvraag had ingediend om opslagtanks te plaatsen. Daarin zouden gevaarlijke stoffen opgeslagen worden: allerlei soorten alcohol, aceton, ether, ... maar ook gasen, en die veroorzaakten bij de buurtbewoners het meeste schrik. Ze reageerden dan ook positief op de vraag van het stadsbestuur of ze bezwaren hadden tegen de bouwplannen.

Maar volgens de technische dienst van de universiteit en het Instituut voor Farmaceutische Wetenschappen zijn die problemen opgelost. De buurtbewoners werden namelijk niet volledig ingelicht: die gevaarlijke stoffen hebben zich daar altijd bevonden. Dat zal de omwonenden een pak van het hart zijn. Wat men nu wil doen is juist de situatie er veiliger op maken. Het is namelijk zo dat de stoffen nu over het hele farmaciegebouw verspreid zijn opgeslagen. Ook de beveiliging ter plaatse zou te wensen overlaten. Door de opslagtanks zou het mogelijk worden alle schadelijke

stoffen stoffen in één gebouw op te slaan. Wel zal dat gebouw groter moeten zijn dan men aanvankelijk dacht: de technische dienst heeft over het hoofd gezien dat elke afdeling een bepaalde ruimte toebedeeld krijgt, wat het volume natuurlijk doet toenemen.

De beveiliging zou met het centraliseren van de gevaarlijke stoffen allicht vergemakkelijkt worden. De gebouwen zouden opgetrokken worden uit onbrandbaar materiaal en zouden een hoge drempel hebben. Als er een tank lekt, blijft het kwaad dan toch nog gasen, en die veroorzaakten bij de lokalen verlicht worden op een wijze die onmogelijk brand kan veroorzaken.

De vraag blijft natuurlijk waarom dergelijke activiteiten in een woonzone moeten gebeuren. Eensgezinde instemming van Farmacie en technische dienst: dat is wat zij altijd al gezegd hebben. Oorspronkelijk (in 1969) zou het Instituut een onderzoek vinden op Gasthuisberg, maar de fakulteit Geneeskunde wou daar niet meer van weten. De toenmalige rector De Somer luisterde niet naar de nochtans redelijke argumenten (er was al een gebouw ingericht voor farmacie) en gaf de voorkeur aan de optie van de fakulteit Geneeskunde, niet toevallig zijn fakulteit. En daar kon zelfs een bezetting van de lokalen door studenten en profen van Farmacie niets aan veranderen. (LJ)

waarom dacht u dat er zo uitbundig met vlaggetjes gezwaaid wordt wanneer er op een of andere luchthaven een internationale ontmoeting plaatsvindt?

Ook het brede cultuurconcept waar men zowel een klassiek concert als een nagelnieuw Versace-pak als 'cultuur' gaat beschouwen, wordt door Reynebeau als onzin afgedaan. Hij keert zich radicaal tegen massakultuur, "culturele eenheidsworst", zoals hij dat noemt. Massakultuur stereotipeert het aanvoelen van de toeschouwer, het is de verveling zelf. Daarom keert hij zich in zijn stuk over televisie ook tegen programma's als het videoklipachtige 'Miami Vice'. Het is allemaal zo onwereld, zo klicheematig dat de kijker het op de duur nog gaat geloven ook.

Vijgebladen

Reynebeau pleit voor een elitecultuur, waarbij het streven naar kwaliteit de enige en hoogste norm zou zijn. Ook daar zijn vraagtekens bij te plaatsen. Het is niet nodig cultuur opnieuw in een ivoren toren te stoppen, het ruikt daar al muf genoeg. Bovendien, echte cultuur, elitaire cultuur om het met Reynebeau te zeggen, kan onmogelijk zonder het brede achterland. Zo kan er ook geen eerste-klassevoetbal bestaan zonder al die ploegen uit provinciale. Er worden inderdaad niet veel Walschappen of Permekes geboren, maar talent kan enkel tot volle wasdom komen in een gemeenschap die niet minachtend neerkiert op nieuwe figuren die hun neus aan het venster kunnen drukken. Laat Reynebeau zich dan in het betreffende hoofdstuk maar uitputten om de elite goed te

praten, een elite valt alleen goed te praten als verveert tegen de vervlakkung. We moeten de burger inderdaad niet zoethouden met klompensansen en kaartwedstrijden.

Het zal wel te maken hebben met Reynebeau's verzet tegen de middelmatigheid die hij kenmerkend vindt voor Vlaanderen. Er is geen polemiek, betreurt hij, en de journalisten zijn "intellectuele vijgebladen" die "de machtsaanpak van de groep legitimeren". Ook het feit dat het Vlaamse oorlogsverleden zo vaak door de historici wordt verdonkeremaand, is volgens hem aan kritiekloosheid en intellectuele gemakzucht te wijten.

Engagement is daarbij ver te zoeken, vooral in de Vlaamse literatuur. Er wordt teveel geprutst volgens hem, en estiek wordt ondergeschikt gemaakt aan een brave etiek. Zo kan het niet anders dan dat Boon destijds een miserialist en 'vieszintis' genoemd werd, en dat elke nieuwe stroming die zich aandeed op afwijzing door de Vlaamse kritiek mocht rekenen. Momenteel gaat die uitspraak zeker niet meer op. Dat de kritiek, en Reynebeau hoort daar zeker bij, op dit ogenblik de lat weer hoger probeert te leggen, kan alleen toegejuicht worden. Er zijn de laatste jaren nogal wat debuten de hemel ingeprezen, met als gevolg dat het daar stilaan bewolkt tot regenachtig begon uit te zien. Het is niet onaardig om nu en dan es de vinger aan de pols te leggen, en daar is Reynebeau in dit boek over de kleine kantjes zeker in geslaagd.

In zijn eindpleidooi besluit Reynebeau dat men moet ophouden cultuur als koopwaar te beschouwen, "die als sperziebonen de konsumet te koop wordt aangeboden". En dat is inderdaad nodig. Want sperziebonen zijn absoluut niet te vreten.

Paul Demets

Marc Reynebeau, *Apollo's klacht*, Kriak, 1988.

Pursuit

Het Trivial Pursuit Roller Circus is op zoek naar studentenploegen die willen deelnemen aan een wielervedstrijd op rollen die zal worden uitgevochten van 6 tot 12 maart, telkens van 21 tot 1 uur. Terzelfdertijd sprokkelend andere ploegleden ekstra punten aan een Trivial Pursuit bord. Er zijn prijzen te winnen. Inlichtingen zijn verkrijgbaar bij Eric Meersmans, De Baytstraat 4, ☎ 016/23.90.05.

Veto viert

VÆTØ?

Steven Vandepuit, preses KVHV: «Veto is, om een studentenuitgave te zijn, professioneel gemaakt. Dat hebben jullie te danken aan de grotere middelen die ter jullie beschikking staan ten opzichte van andere studentenbladen. Inhoudelijk vind ik het verbeterd tegenover vorig jaar, maar een groot deel van de studentenactiviteiten komt nog altijd niet aan bod, bijvoorbeeld het studentenkarneval, het studentenzangfeest. Ook jullie houding ten opzichte van Student Aid begrijp ik niet goed. Veto vervult wel zijn taak binnen wat Loko wil zijn, maar is geen algemeen vertegenwoordigend blad. De inhoud wordt bepaald door de interesse van de medewerkers en zoiets als het 100-jarig bestaan van 'Ons Leven' komt niet aan bod of wordt slecht besproken. Maar toch een plezierige verjaardag.»

Dirk Manderveld, MLB: «Ik vind Veto tegelijkertijd kritisch, met toch genoeg gevoel voor objectiviteit. Veto zou verplichte lektuur moeten zijn. Als sommige mensen beweren dat Veto zich situeert tussen 'De Morgen' en 'Solidair' dan kan dat alleen maar een compliment zijn voor Veto.»

Een rechtsstudent: «Ik vind de Veto kwalitatief heel sterk. Maar ik lees hem te onregelmatig om er een goed oordeel over te geven. Ik neem hem in de Sedes altijd wel mee uit de bakken, maar begin hem daar alleen maar te lezen als er weinig sympathieke mensen naast mij komen zitten.»

Gerard Schiepers, regeringscommissaris KUL: «Ik heb onlangs een abonnement genomen op Veto. Ik lees vooral dingen die in het oog springen en voor mijn taak belangrijk zijn. Volgens mij is Veto een uniek kwa volledigheid in berichtgeving over academische aangelegenheden. Het is vrij objectief en goed geïnformeerd, maar misschien interesseren die academische dingen de student minder. Mij interesseren ze des te meer. Als informatieblad komt het mij positief over. Het staat nu op een hoger peil dan vroeger, maar elk blad moet groeien.»

Jan De Vuyst, directeur Studentenvoorzieningen: «Elke maandavond lees ik Veto ambtshalve. Ik vind het prettig dat er naar mijn mening gevraagd wordt, je zou het een vorm van medebewer kunnen noemen. Dat omstrede begrip is volgens jullie een lege doos met een mooie strik. Volgens mij is het een doorslaggevende faktor in de beleidsvorming van de sociale sektor, op lange termijn. Doordat jullie ongemerd kritisch staan ten opzichte van de sociale sektor zorgden jullie er voor dat de 'professionellen' niet enkel efficiënt, maar ook effectief gericht op democratisering van het onderwijs werken. Jullie houden de vinger op de pols van de unief. Ik vind het dus nuttig mezelf wekelijks te laten indoktrineren door jullie. En van de gelegenheid maak ik gebruik om jullie te feliciteren met vijftien jaar zuur en zoet.»

Sam Lisseling, professor filosofie: «Ik vind Veto buitengewoon professioneel gemaakt en dat op alle niveaus: lay-out, foto's, artikels, ... Ook de toon die Veto aanslaat vind ik goed. Het is ook een zeer informatief blad. Ik ben het natuurlijk niet altijd eens met wat erin geschreven staat. Maar ik vind het een goed tegengif voor het gevaar dat het academische milieu bedreigt, namelijk het inslaan van dat milieu. Soms voel ik me erg teleurgesteld over de studenten van vandaag: ze reageren vaak naïef en kinderlijk op allerlei zaken. Maar als ik Veto lees, denk ik: als studenten dit kunnen, en dan vind ik de uitdaging weer groter om met meer entoesiasme voor mijn eigen studenten te staan. Ik zou tenslotte ook nog even willen propageren dat alle studenten het blad ter hand zouden moeten nemen.»

TURIËNTEN - Deze dagen probeert de unief weer heel wat groentjes naar Leuven te lokken op haar abiturientendagen. Het begint hier als maar drukker te worden. Volgens een recente persmededeling zijn we al met meer dan 24.000. In *Economie en Rechten* kunnen ze erover meespreken. Gezellig zo dicht bij mekaar. (Foto Hendrik Delagranghe)

VÆTØ?

Dirk Lembrechts, Leuvense Logopedische Kring: «Ik vind het verbazend dat Veto met zo'n kleine ploeg gemaakt kan worden. In sommige nummers mis ik niets, in andere vind ik de cultuurberichtgeving een beetje te overvloedig aanwezig. Die pagina's sla ik gewoon over. Ik vind het ook goed dat lezersreacties in Veto opgenomen worden. Ik hou er wel niet van wanneer er teveel nvdr's volgen. Je moet de lezer gewoon laten reageren, vind ik. De standpunten vind ik nooit storend. Veto wordt geschreven door mensen met een eigen mening. Sommigen maken zich daar kwaad over, maar de zwijgende meerderheid aksepteerde dat en vormt zich ook nog een eigen mening. Tenslotte: Jooris vind ik heel goeie moets. Daar zou je mee naar buiten moeten komen.»

Paul De Grauwe, professor economie: «Ik lees Veto niet regelmatig, zo eens een keer als ik in het Stuc kom of zo. Ik heb er goeie artikels in gevonden over kunst en cultuur. De politieke bijdragen daarentegen vind ik nogal oppervlakkig, en ze zijn sterk eenzijdig. Dat heeft volgens mij met de samenstelling van de redactie te maken: die weerspiegelt het gedachtegoed van de huidige studentengeneratie niet. De redactie is blijven steken in Mei '68. Als ik denk aan het artikel van vorig jaar dat over mij ging, dan heb ik zo mijn twijfels over de objectiviteit van Veto. In elk geval komt de gedachtenstroom die ik vertegenwoordig er niet aan bod.»

Herwig Hermans, Toegepaste technologie: «Ik vind Veto goeie lektuur voor saaiere lessen. Ik hou ook wel van de kritische noot die in het blad aanwezig is. Soms zijn jullie misschien wat te kritisch, maar anderzijds wekt dat dan ook weer een en ander los. Ik apprecieer het dat andere studenten daar zoveel tijd in stoppen.»

Troesjka Rogge, Godsdienstwetenschappen: «Vorig jaar las ik Veto nooit van de eerste tot de laatste bladzijde, dit jaar wel. Ik vind de artikels nu beter dan vorig jaar. Toen was er teveel cultuurberichtgeving. Het is de eerste lektuur waar ik op maandag naar grijp. Ik vind ook de cartoons heel goeie.»

Peter Luyten, Germanse: «Veto lijkt gemaakt te worden door competente redakteurs die weten waarover ze praten. Uit hun meestal linkse opvattingen vloeit dikwijls een eenzijdige kijk voort, die soms belachelijke vormen aanneemt (cfr. Leysen). Persoonlijke standpunten zouden geen bezwaar zijn als Veto zelfbedruipend was. Nu wordt het gemaakt met gemeenschapsgelden om al te dikwijls slechts een beperkt deel van de opvattingen die leven in de (studenten)gemeenschap, weer te geven.»

Roger Dillemans, rektor: «Veto heeft een stevig joernalistiek imago met gedegen artikels, zonder twijfel het beste studentenblad in Vlaanderen. Het staat stevig op een markt die fel begeerd wordt door yuppies. Maar als ik de inhoud evalueer, blijf ik toch met bittere gevoelens zitten. Veto houdt nog vast aan een stevig links imago en dat komt niet overeen met de geest van de tijd. Jullie zijn een agerende en denkende groep, maar niet representatief. Ik zeg niet dat dat nodig is, maar er wordt toch weinig rekening gehouden met andere meningen. Ik ben ook de enige rektor die zo'n handikap heeft als Veto. Dat wordt door collega's soms tegen ons uitgespeeld. Wij hier in Leuven hebben behoefte om aan hetzelfde touw te trekken. We moeten intern zoveel mogelijk uitpraten en dat niet naar buiten brengen. Toch zie ik de laatste tijd ook wel een positieve evolutie. Veto is niet meer louter negatief en destrukatief. Ik denk bijvoorbeeld aan recente artikels over het beleid van de universiteit. Ik hoop dat die tendens doorgaat, want het is niet consequent als jullie je laten subsidiëren door de universiteit en toch het beleid afbreken.»

Intern rapport over KUL-rekrutering

Waar wij vandaan komen

De KUL is al jarenlang de grootste universiteit van Vlaanderen en het ziet er naar uit dat ze dat de eerstvolgende jaren ook zal blijven. De studentenaantallen blijven in elk geval lichtjes stijgen. Toch blijkt uit een intern rapport van de Dienst voor Studie-advies *Recruteringskracht van de K.U. Leuven* dat ook de KUL haar sterke positie uit de jaren '60, toen nog meer dan de helft van de Vlaamse studenten naar Leuven trok, ten dele verliest. De verslechterde economische situatie van de laatste jaren doet heel wat ouders blijkbaar tweemaal nadenken voordat ze zoon of dochter naar Leuven sturen. «De naam en faam van de universiteit, en ook haar katholiek karakter, worden (voorlopig) opzij gezet. Voor deze mensen zijn de materiële overwegingen doorslaggevend, wat in een crisistijd gemakkelijker voorkomt,» aldus het rapport.

Wanneer aan een universiteit veel studenten studeren, is dat natuurlijk goed voor haar prestige. Financieel is het echter ook een interessante zaak. Voor de financiering van hun onderwijs en onderzoek, zijn de Belgische universiteiten immers afhankelijk van hun studentenaantallen. Hoe meer studenten, hoe meer geld.

Hoofd

Met het dalende geboortecijfer - en dus dalende studentenaantallen - in het achterhoofd is het voor de universiteiten belangrijk een goede wervingstrategie uit te bouwen om toch zoveel mogelijk potentieel van de 'studentenmarkt' naar de eigen instelling te lokken. Abituriëntendagen, lezingen in middelbare scholen, brieven aan ouders, zijn bekende procedees. Sinds kort probeert de Rijksuniversiteit Gent (RUG) zelfs klanten te werven door aankondigingen te plaatsen in de Oostvlaamse Streekkrant. Zo'n strategie kan natuurlijk pas succesvol zijn als je het juiste publiek bereikt. Een grondige analyse van de herkomst van de studenten kan daarin een belangrijk hulpmiddel zijn.

Precies dat probeert de Dienst voor Studie-advies te doen in haar rapport: er een idee van krijgen welk soort studenten er nu naar de KUL komen. Het rapport concentreert zich uitsluitend op de spreiding van de rekrutering naar provincie en naar arrondissement bij de totale studentpopulatie en bij de generatiestudenten (eerste kanners zonder de bidders). Over bijvoorbeeld rekrutering naar sociale klasse zijn er dus geen cijfers gegeven, maar impliciet vallen er toch enkele verrassende dingen af te leiden.

Globaal genomen is de KU Leuven teruggevallen van 55,4% van de Vlaamse universiteitstudenten in 1961 naar 44,7% in 1987, of 21.991 van de 49.137 Vlaamse studenten. Die terugval is voor een belangrijk deel een gevolg van de oprichting na 1965 van universitaire centra zoals onder andere de Antwerpse kandidatuursinstellingen (UFSIA en RUCA) en het Limburgs Universitair Centrum (LUC).

Slorp

Het blijkt namelijk dat vooral de universitaire instellingen waar alleen kandidatuursonderwijs wordt ingericht een deel van de generatiestudenten opslorpen. Zo deed de oprichting van het LUC het aantal Limburgse generatiestudenten voor Leuven dalen met 11% (van 71% naar 60%). Merkwaardig is dat het LUC ondertussen zelf aantrekkingskracht verliest, maar dat de Limburgse eerstejaars niet terug naar Leuven trekken. Zij zijn nu meer en meer te vinden in Brussel aan de VUB en aan de UFSAL.

Langs de andere kant heeft de oprichting van de KULAK - en vooral het bijkreeven van de kandidaturen Geneeskunde, Wiskunde en Natuurkunde in Kortrijk in 1971 - de KUL geen windeieren gelegd. Waar in 1970 32% van de Westvlaamse eerstejaars voor Leuven of Kortrijk koos, is dat ondertussen opgelopen tot 46%. In het algemeen kan men stellen dat generatiestudenten, sinds de oprichting van de kleinere universitaire instellingen, gemakkelijker kiezen voor zo'n instelling in hun eigen provincie dan voor Leuven. Na hun kandidaturen komen de studenten echter weer sterker naar Leuven.

Vooraf voor Antwerpen en Limburg is dat duidelijk. In Antwerpen is het bijvoorbeeld merkwaardig dat de oprichting van de UIA, de bovenbouw van de kandidatuursinstellingen UFSIA en RUCA, nooit echt concurrentieel is geworden voor Leuven. Al van vóór de oprichting van de UUA in 1971 kiest ongeveer 41% van de Antwerpenaars voor de KU Leuven, en dat cijfer blijft stabiel.

Van de Limburgse eerstejaars trekt zoals gezegd 60% naar Leuven. Dat loopt op tot 67% voor de hogere jaren. Een arrondissement als Maaseik haalt zelfs 70,4%, na het arrondissement Leuven zelf (85,9%) de regio waar de KUL de sterkste aantrekkingskracht heeft. Toch valt ook hier weer op dat de VUB de laatste jaren konkurrent wordt voor de KUL in Limburg. In 1970 rekruteerde de KUL namelijk nog 75% van de Limburgse universiteitsstudenten. De daling van 8% (tot 67%) is praktisch volledig naar de VUB gegaan.

Slak

Die positie van de VUB is merkwaardig. Want ook in Brabant is de VUB de laatste jaren een sterkere konkurrent geworden voor Leuven. Sinds 1970 daalt de KUL in Brabant namelijk lichtjes van 68% naar 64%, terwijl de VUB stijgt van 18% naar 24%. Dat zal toch niets te maken hebben met de lagere inschrijvingsgelden in Brussel?

Enkel in Oost-Vlaanderen is de rekruteringspositie van de KU Leuven echt zwak. Leuven haalt slechts 19% van de Oostvlaamse studenten binnen. Vanuit het arrondissement Gent trekt zelfs maar 8% naar de KUL. De oorzaak daarvan is natuurlijk niet ver te zoeken. Na de

KUL is de RUG immers de grootste Vlaamse unief met ongeveer 13.000 studenten. De RUG-studenten komen in de eerste plaats uit Oost-Vlaanderen, hoewel ook de positie van de RUG daar verzwakt is, van 74% in 1970 naar 65% nu. Opnieuw is het de VUB die daarvan ongeveer de helft opslokt.

De RUG haalt haar studenten in de tweede plaats uit West-Vlaanderen, maar haar positie daar is wel fel verzwakt. Van 48% in 1970 daalde Gent namelijk naar 36% in 1986. Leuven neemt op het moment praktisch de helft van de Westvlaamse universiteitstudenten voor zijn rekening. De oprichting van de KULAK zit daar uiteraard voor iets tussen: wanneer iemand in zijn kandidaturen voor een afdeling van Leuven kiest, zal hij in de licenties ook gemakkelijker Leuven kiezen.

Tenslotte geeft het rapport ook cijfermateriaal over de situatie aan de KU Leuven zelf. De meeste KUL-studenten komen uit Brabant (29%), gevolgd door Antwerpen (24%), West-Vlaanderen (18%) en Limburg (17%). Oost-Vlaanderen bengelt aan het staartje met 9% van de studenten. Het wekt misschien enige verwondering dat slechts 17% Limburgse studenten in Leuven studeren, terwijl de KUL toch 70% van alle Limburgse universiteitsstudenten weet te lokken. De verklaring ligt in het feit dat Limburg ondervertegenwoordigd is in Vlaanderen wat universitair betreft. De Limburgse universiteitsstudenten maken slechts 10% uit van het Vlaamse totaal. In West-Vlaanderen is de toestand minder dramatisch, maar met 17% is de toestand ook daar niet echt schitterend.

Schaven

De Dienst voor Studie-Advies heeft natuurlijk niet zomaar een volledige analyse gemaakt van de herkomst van de Leuvense studentpopulatie. Met deze cijfers kan je het rekruteringsbeleid van de KUL bijstaven en optimaliseren. Alleen wordt er nergens in het rapport een aanwijzing gegeven van de richting die men nu uitmoet. In een paragraaf 'beschouwingen' van anderhalve bladzijde worden enkel in grote lijnen de uitkomsten van het rapport herhaald. Er wordt dan weer wel op gewezen dat «de minder gunstige economische situatie van de laatste jaren» de keuzes van jongeren en hun ouders beïnvloedt ten

NU IN

PANORAMA

VDB

HET EERSTE INTERVIEW

SINDS ZIJN ONTVOERING

voordele van het Hoger Onderwijs buiten de Universiteit (HOBUI) ten voordele van kleinere, regionale universitaire instellingen.

Vooraf het aantal studiejaren, de slaagkansen en de huisvestingskosten worden aangehaald om die tendens te verklaren. «Niettegenstaande zij bekwaam zijn om een universitaire opleiding te volgen, kiezen sommige jongeren voor een minder lange en/of minder zware studierichting. (...) Het is het aantal studiejaren van de universitaire opleiding dat de studiekosten doet verhogen. Maar ook de grotere slaagkansen hebben een invloed, wat bissen kost geld. Een andere reden is dat de HOBUI-instellingen meer verspreid liggen in het hele Vlaamse land, wat gewoonlijk meebrengt dat er geen onkosten voor huisvesting zijn. Dezezelfde financiële redenen spelen mee bij de keuze van een universitaire instelling.»

En daarmee is dan, via een analyse van de regionale herkomst van studenten, nog maar eens bewezen wat we ook al uit andere rapporten van de laatste jaren wisten: de zo geroemde democratisering van het onderwijs blijft erop achteruit gaan. Ondanks de overduidelijke bewijzen zijn er binnen de huidige studentenbeweging meer en meer mensen die dat liever niet geweten willen hebben. Binnenkort zijn het nog de sociale diensten van de unief die hen via dit soort rapporten de ogen moeten openen.

Erik Paredis

JOORIS	
Door:	Hendrik Delagrangé
	Filip Dutoit
	Geert Waegeman

JOORIS VOERT AKTIE

15 jaar tijdverdrijf voor fijne luiden

Heer, laat dit blad aan ons voorbijgaan

1 De allereerste Veto rolde in het najaar van 1974 van de offset-persen. Hij kostte vijf frank en was kwa formaat iets kleiner dan de huidige Veto. Veto was het blad van de Algemene Studentenraad (ASR), de toenmalige overkoepelende studentenbeweging, en had als bedoeling de werking, ideeën en standpunten van ASR aan de Leuvense studentenwereld bekend te maken. En die ideeën springen je vanop de voorpagina tegemoet. Onder de paginabrede titel zitten drie gezette heren die elkaars hand vasthouden. Zij symboliseren kerk-kapitaal-staat. Dat Veto anti-burgerlijk en links wilde zijn, is meteen duidelijk.

De studentenbeweging zag voor zichzelf namelijk een 'politiek stimulerende' taak weggelegd. "Wat wordt hiermee bedoeld? Een maatschappij-kritische houding: in onze maatschappij stellen er zich problemen, zijn er onrechtvaardigheden die een brede aandacht en eventueel actie verdienen. Deze problemen kunnen betrekking hebben op de studentensituatie of kunnen van bredere maatschappelijke aard zijn. De taak van de ASR moet er dan in bestaan over deze problemen informatie te verstrekken aan de studenten, via haar blad, door middel van de raden, langs een aktiecomité (indien dit noodzakelijk zou zijn)" (Veto, jg 2, nr 11).

Vanaf de eerste jaargang wordt Veto dan ook een blad dat niets of niemand spaart die tegen die opvattingen van *demokratisering* ingaat. De naam 'Veto' sloeg trouwens op het feit dat ASR de studenten ervan bewust wilde maken dat de universiteit er in de eerste plaats voor hen is, en dat zij het niet moeten pikken dat beslissingen over hun hoofd genomen worden. De demokratisering van het onderwijs loopt als een rode draad doorheen de eerste jaargang, maar daarnaast vind je ook uitgebreide dossiers over de problemen van de landbouw en de steunakties van studenten aan de boeren, de groteske legeraankopen van ons aller VdB, over Vietnam...

Ongure lieden hier beweren dat Veto met zijn vijftienjarig bestaan jeugdpuistjes begint te krijgen. In hoeverre dat klopt kan u best zelf uitmaken, maar dat er reden is om aan Veto veel zwaardere kwalen toe te dichten, wordt wel duidelijk wanneer je de stormachtige geschiedenis van het blad overloopt. Een maagzweer bijvoorbeeld, of anorexia nervosa. Wie zich graag onderdompelt in leedvermaak, leest best verder. Het zal spannen.

2 De tweede jaargang volgt dezelfde lijn - het blad kost ondertussen 8 frank - maar er wordt nu evenwichtiger bericht over werkingpunten van de verschillende raden van de ASR (Kringraad, Sociale Raad, Kultuurraad, Sportraad en Isol). Kringnieuws komt zo goed als niet aan bod. Tegen het einde van de jaargang verschijnt er wel een 'onderwijsveto' waarin een hele reeks kringen een boekje open doen over de onderwijsperikelen in hun richting. Er wordt ook een pop-poll gehouden onder de ongeveer 900 lezers. Daaruit blijkt dat de kalender het meest gelezen onderdeel is. Er is de kritiek dat Veto te politiek en te links is, maar toch worden de politieke artikels hoog gekwoteerd. Verder krijgt de lay-out nogal wat kritiek, en echt verwonderlijk is dat niet.

3 Het jaar daarop wordt Veto wekelijks en kost nu al 10 frank. Om wekelijks te kunnen gaan is er een nieuwe formule ingevoerd. De ene week is er een Veto op acht pagina's, de andere week een 'Veto-aktiviteits', een activiteitenkalender in affichevorm "die je als dusdanig op je kot kan hangen." In de loop van het jaar krijgt onderwijsminister De Croo en zijn liberale politiek het hard te verduren.

Opmerkelijk is ook de kritiek op het medebestuur die verschillende keren gelucht wordt, eigenlijk een klacht die tot vandaag doorheen de jaargangen terug te vinden is: de studentenvertegenwoordiging wordt niet serieus genomen door de academische overheid, dient alleen om op te scheppen over het democratische imago van de unief. Onder de titel 'Studenten niet blij te L.' lezen we: "Aan de rektor ligt het zeker niet. Dat is een brave mens. Hij wil alleen dat de unief goed draait. En dat doet hij met veel hartstocht. Er wordt weinig gestemd (eigenlijk dit jaar nog niet) en de beslissingen van De Somer winnen het toch altijd. Hij heeft zo een manier van mensen - en de vergaderingen - naar zijn hand te zetten. Maar hij meent het goed, die Piet. Soms vervelend, als andere mensen een idee hebben, maar in 't belang van de universiteit zal Piet dat wel effe corrigeren" (Veto, jg 3, nr 13).

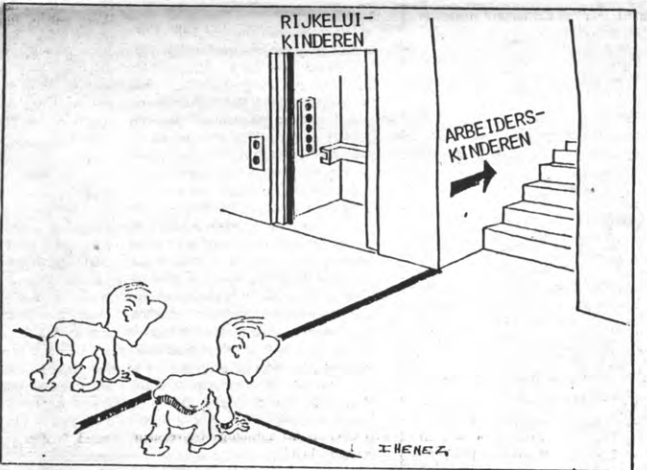
opteert resoluut voor studiebeurzen en tegen studieleningen.

Veto besteedt ook veel aandacht aan de affaire van de prof Kriminologie Steven De Batselier. De Batselier probeert de psychiatrie op een andere manier te benaderen, tegen de ideeën in van de gevestigde medische orde. Er wordt zelfs een ekstra nummer gewijd aan de affaire... op A4-formaat. De redactie schaaft zich resoluut achter deze non-konformistische prof, en opnieuw wordt er ongeduldig geschopt tegen de schenen van gesetelde akademici en inrichtende overheid.

5 Vanaf het eerste nummer van jaargang 5 vliegt Veto er weer vrolijk in. Tijdens de vakantie maanden heeft de regering via volmachten de beslissing genomen het inschrijvingsgeld op 10.000 frank te brengen. Dat wordt het sein voor 'de akties tegen de 10.000'. Zowat de hele jaargang wordt beheerst door die problematiek. In februari, in een extra nummer, laat de Vetoredactie haar kolommen zelfs helemaal volschrijven door de Studentenvakbeweging (SVB).

De discussie rond de invoering van een vijfde jaar voor psychologie en pedagogie is ook de moeite waard. In spoedtempo, en zonder dat de studenten eraan te pas komen, wordt een voorstel uitgewerkt om de beide opleidingen op vijf jaar te brengen. Voornaamste argumentatie: in de rijksuniversiteiten bestaat deze regeling ook en hun afgestudeerden staan dus sterker op de arbeidsmarkt. Van de studenten is drie vierden tegen. De uitslag van de discussie is bekend.

De ASR vond ondertussen dat Veto dringend een breder publiek moest bereiken. De oplage wordt daarom opgetrokken en vanaf januari '79 wordt het blad gratis verspreid. Bovendien is in elk nummer afwisselend een 'Stuc-voor-Stuc' of een 'Sport-unieffje' opgenomen.

Slecht begonnen is maar half gewonnen. Of hoe het de demokratisering van het onderwijs vergaat.

KATHOLIEKE UNIVERSITEIT TE LEUVEN

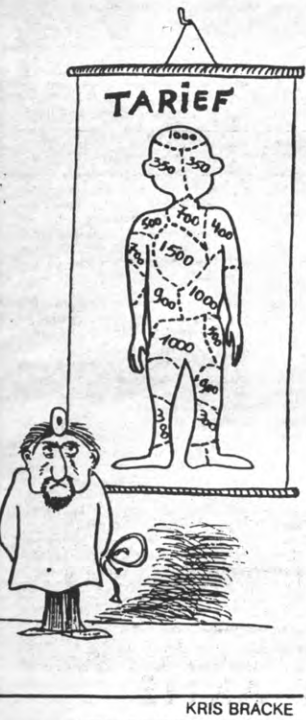
BERICHT

Om te voorkomen dat de universitaire lokalen in periodes van agitatie tot wapenmassalen worden omgezet, zullen studenten die politieke vergaderingen wensen hi te richten in lokalen van de Universiteit, zich er schriftelijk toe verbinden dat zij geen wapenmaterieel (of wat als dusdanig kan gebruikt worden: stekken, leden buizen, kettingen en dgl.) zullen binnensbrengen of zullen laten binnensbrengen.

Zijn groeperingen die deze verbodens overtreden zullen in de toekomst geen lokalen meer worden toegelend.

Bij beslissing van de academische raad van 9-12-'78.

E. SERVOTTE,
Vice-Rector Studentenangelegenheden.

KRIS BRACKE

4 Vanaf het academiejaar 1977-1978, de vierde jaargang, wordt Veto opnieuw veertiendaags, en dat zal zo blijven tot en met jaargang 7. Ook nu weer valt het op dat discussies die toen gevoerd werden, nog altijd terug opduiken. Zo staat een belangrijk deel van het jaar in het teken van de akties tegen de plannen van De Croo om de studiebeurzen te vervangen door studieleningen. Een volledig nummer van Veto wordt zelfs aan de problematiek gewijd. De ASR

6 Het jaar daarna wordt voor een deel gekenmerkt door de nasleep van de 10.000-akties. Op onderwijspolitiek vlak is het rustiger, zodat er meer aandacht besteed wordt aan 'zuivere' onderwijsproblematiek. Het fenomeen van de studiedruk komt voor het eerst uitgebreid aan bod. In de loop van de volgende jaren zal één van de voornaamste werkingpunten van Kringraad worden. Verder krijgt een nieuw initiatief bij Germania, de examenpermanentie, nogal wat aandacht. Heel wat kringen volgen later dat voorbeeld.

Voor een blad dat zich toch duidelijk links profileert en regelmatig bijdragen over Zuid-Afrika plaats, is het nogal vreemd dat Veto nog nooit van de eredoktor van dat jaar gehoord heeft, de Zuidafrikaanse anti-apartheidschrijfster Nadine Gordimer. "Was er het eredoktoraat niet geweest dan hadden we waarschijnlijk nooit gehoord van Nadine Gordimer. Maar het schaamrood zou ons naar de konen moeten stijgen, want ze schijnt een zeer bekende schrijfster te zijn" (Veto jg 6, nr 8).

Tegen het einde van die zesde jaargang zit Veto nog altijd met een gebrek aan medewerkers. De timing van enkele nummers raakt daardoor zelfs in de knoei. De ASR is ondertussen wel overtuigd geraakt van het belang van Veto als een blad dat een communicatiekanaal kan zijn tussen de brede massa van studenten en de mensen in de studentenbeweging. De beslissing die dan genomen wordt, is logisch, maar ingrijpend voor de toekomst van Veto. Vanaf jaargang 7 zal Veto op rotatiepers gedrukt worden en op tienduizend exemplaren verschijnen. Die tienduizend worden er al gauw achttien, en op die oplage wordt Veto nu nog altijd verspreid.

7 Met die vernieuwing in opmaak, gaan ook nieuwe ideeën op inhoudelijk vlak gepaard. Er wordt meer en meer aandacht aan de kringen besteed, de rubriek 'zoekertjes' moet "wat de studenten nauw aan het hart ligt" in Veto brengen, er zijn opvallend lange lezersbrieven, voor het eerst worden grote interviews geplaatst, bijvoorbeeld met de rektor-kandidaten.

Een Panorama-ploeg valt met camera's en al binnen net nadat NSV, KVHV en CDS óók binnengevallen zijn. Een gedrang van jewelste. (Veto, jaargang 7) (Foto archief)

Tijdens het academiejaar 1980-1981 worden namelijk rektorverkiezingen georganiseerd aan de KU Leuven. De kandidaten zijn Blainpain (Rechten), Van Gerven (Rechten), De Meester (Toegestane Wetenschappen), Janssens (L&W), Roosens (Psychologie) en de 'zetelende' rektor De Somer. De studenten kiezen de kant van Roosens, De Somer zal het uiteindelijk halen.

Tijdens de rest van het academiejaar was er weer de nodige ambiance te beleven. Zo wordt bij de opening van het academiejaar studentenverteenwoordiger Karel Meganck het woord ontnomen... nadat het hele professorenkorps met de voeten was begonnen trappelen. Ongeveer een maand later klaagt de toenmalige dekaan van de rechten Dillema's (ja, dezelfde) de berichtgeving in Veto aan de van de Akademische Raad. Rektor De Somer begint daarop de studentenverteenwoordiging te bedreigen en eisen te stellen in verband met de journalistieke vrijheid van Veto.

Begin maart worden de ASR-kantoren 'bezet' door leden van CDS, KVHV en NSV. Zij eisen een verklaring over de "ondemocratische werking" van de ASR. Het initiatief lijkt uit te gaan van het CDS. Veto: "Zij begrijpen niet dat de ASR zich buiten elk partijbelang wenst te houden. Zij begrijpen niet dat de ASR geen verlengstuk van de CVP wenst te worden. Hun optreden samen met een extreem-rechtse organisatie als het NSV is méér dan bedenkelijk. Wil de CDS soms stellen dat de ASR het NSV nodig heeft om democratisch te gaan werken?" (Veto jg 7, nr 10)

8 Ondertussen zijn er volop plannen om Veto nog meer te vernieuwen. Vanaf jg 8 wordt Veto wekelijks, de job van halfjuids betaalde redaktiesekretaris wordt ingevoerd en Veto begint met reclamewerking. "De redactie onderkent ten volle de fundamentele immoraliteit van reclame," maar het blijkt financieel noodzakelijk te zijn. Bij al die vernieuwingen komt nog dat vanaf december '81 met een fotozetmachine geëksperimenteerd wordt. Het toestel zal tot in 1986 in dienst blijven.

9 Tijdens het academiejaar 1982-1983 krijgt Veto ruim de kans zijn ideeën van een goed journalistiek blad vorm te geven. Het is weer een relatief rustig jaar op politiek gebied en de redactie kan een ruim scala van onderwerpen belichten. Zo is er bijvoorbeeld een uitgebreide reportage over de Vlaamse universiteiten, zijn er dossiers over militair onderzoek aan de KUL, over besparingen aan de KUL, repetitoraten, studiedruk enzovoorts.

Bovendien begint Veto langzaam een reputatie op te bouwen op het gebied van cultuurverslaggeving. Daarbij gaat de aandacht voor een belangrijk deel uit naar grensverleggende, avant-garde kunst. Die politiek wordt in de volgende jaargangen nog uitgebreid en zal één van de troeven van Veto worden.

Als een rode draad loopt het geval Vranken door deze jaargang. Vranken, assistente bij kinees, was twee jaar eerder ook al middelpunt van discussie geweest. Op het Sportkot had zij zich namelijk een morkwaardige reputatie opgebouwd door niemand meer dan een F te geven op eksamen. In 1980 leek toen een oplossing gevonden te zijn, maar twee jaar later is het dus weer zover. De studenten worden tot op het einde van het jaar aan het lijntje gehouden, wanneer het hele geval door de studentenverteenwoordiging op Akademische Raad gebracht wordt. Uiteindelijk komt er een compromis uit de bus, maar Veto lijkt niet echt tevreden. Het voorbeeld van de VUB wordt aangehaald waar profren na een onderzoek door een onafhankelijk instituut naar hun docer- en eksamineergedrag kunnen worden afgezet. "Simpel, duidelijk, afdoend. Steeds toepasbaar en niet voor manipulatie vatbaar. Maar het is niet zeer diplomatisch..." (Veto jg 9, nr 28)

Ondanks de sterke jaargang loopt de spanning tussen de redactie en de rest van de koepel weer op tegen het einde van het jaar. De door de redactie voorgedragen hoofdredakteur wordt na-

melijk geweigerd, ook omwille van persoonlijke spanningen tussen bepaalde ASR-beleidsmensen.

10 Niet verwonderlijk dus dat de tiende jaargang nogal ongestructureerd start. Toch wordt er weer op hoog peil gewerkt. Klapstuk '83 wordt uitgebreid belicht. Volgens de overlevering wordt Veto zelfs tot buiten de landsgrenzen geciteerd. Maar dat alles heeft één nadeel: de berichtgeving rond sociaal en onderwijs raakt op de achtergrond. Een aantal vrijgestelden vinden het dan ook tijd om in te grijpen. Opnieuw zonder de redactie te raadplegen, wordt er een nota opgesteld waarin men stelt dat Veto opnieuw een politiek actiemiddel moet worden en waarin graf uitgehaald wordt tegen alle journalistieke pretenties.

De redactie pikt dat niet en neemt kollektief ontslag. In een pamflet wordt zij afstand van de volgende Veto-nummers. De hele affaire wordt in Leuven hét gespreksonderwerp van de volgende weken. Veto is ondertussen duidelijk van koers veranderd. In de volgende nummers komt alles wat met de koepel te maken heeft uitgebreid aan bod. Maar heel wat lezers reageren verontwaardigd, en ook de ASR heeft snel door dat het zonder een ervaren ploeg niet makkelijk is een blad te maken. Na verzoeningspogingen wordt vanaf januari een interimredactie ingesteld, samengesteld uit leden van de oude en de nieuwe redactie. Dat levert nog wel enkele goede dingen op, zoals een reeks van drie interviews met kardinaal Dancels maar toch verlaten de oude redakteurs langzaam het schip.

Rond hetzelfde tijdstip staat de ASR als dusdanig ook ter discussie. Een aantal kringen waaronder Ekonomika, VRG en Romania stappen uit de koepel omdat ze niet langer met de werkingsprincipes van ASR akkoord gaan. Ze richten de Kringunie Leuven (Kru) op. Vanaf het academiejaar '84-'85 krijgt Veto daardoor een concurrent in het Leuvense: het Krulblad Faze.

Geacht heterogeen publiek,

U, die tot de academische elite behoort en 125.000,- frs en meer per maand verdient; U, die nog maar wetenschappelijk bent en het bijgevolg met om en bij de 50.000,- frs moet stellen; U, die als arbeider uw kost verdient aan deze instelling en bij uw ongeschoolde collega's nog barema's moet betrueren van nauwelijks 23.000 frs, 61j, die als student met of zonder beurs, met of zonder job, jaarlijks 120.000,- frs moet zien te vinden om uw studiekosten te betalen.

Inderaad geacht publiek, U bent zeer verscheiden; vandaar die lange aansprektitel. Bovendien wordt die verscheidenheid onder U nog aangescherpt. Enige pittige details daaromtrent wilden we u toch niet onthouden. We wisten voor U uit te rekenen dat elk van de 18 fraai versierde personen, die hier links van mij "zetelen" vandaag een aanvang maken met het verdienen van hun jaarlijkse 156.000,- frs. zitpenningske.

Voor deze zitting alleen al zou dit-zou kunnen betekenen de ronde som van ...14.167,- frs... Een alleenstaande aan het OCMW trekt 8.000,- frs. per maand. Ten tijtel van vergelijking... Wij durven er echter wel op te rekenen dat naastde reeds vermelde zeer verdiende cantjes, bij sommigen van U, dames en heren van het akademisch personeel, nog andere, vaak moeilijk te ontdekken inkomsten, uw dagelijkse boterhammen van de nodige kaas voorzien.....

Wat wij hieromtrent te belijden hebben, wordt ons, studenten in geen enkele cursus/godsdiens't bijgebracht. Welke houding wij hier tegenover moeten aannemen wordt ons in geen enkele cursus moraal/ethiek meegedeeld. Hoeveel dit aan de gemeenschap kost wordt in geen enkele cursus 'economie' voorgekeend. Of dit misschien de geringe waardering van de man in de straat voor de universiteit bewerkstelligt, vertelt ons geen enkele cursus 'sociologie'. En of dit de dames en heren aanzet tot creativiteit vertelt ons geen enkele cursus 'onderwijsbeleid'.

Het eerste deel van de studentenspeel van oktober 1980. Het eerder doortastend taalgebruik en de ietwat onverbloemde inhoud joegen een paar profren op stang, waarna rektor De Somer ingreep en Karel Meganck, de student, van het spreekgestoelte afhield. Toen werd er tenminste nog écht ruzie gemaakt. (Veto, jaargang 7) (Foto archief)

Sociale Raad met in diepe droefheid het overlijden van

De Heer

Sociale Sector

echtgenoot van

Studiefinanciering

De goedkope alma-prijs... hun kinderen
De goedkope huivering
De geïndeerde beuren
De financieel vlotte overgang van middelbaar onderwijs naar universiteit voor minderbegeen

De plechtige uitvaart, waatote u bevelfd wordt uigenogid, zal plaatsgruen op dinsdag 2 februari 1982, de dag der duisternis. Zij vertrekt aan de parochiekerk Alma II om 10 uur.

De teraardebestelling geschiedt op de begraafplaats rectoraat, Naamsestraat 22. Brieven van ontgroengen kunnen gestuurd worden naar volgende adressen:

P. De Somer, Brusselsesteenweg 9, 3000 Leuven
K. Tavernier, Jachtbuslaan 4, 3202 Linde Receptorat, Naamsestraat 22, 3000 Leuven
De regering, Weststraat, 1000 Brussel

Rijkswacht noch politie

11 Met die nieuwe concurrentie en de redaktuurswissel begint de elfde jaargang dan ook niet gemakkelijk voor Veto. Samen met Kringraad is Veto ondertussen naar de 's Meiersstraat verhuisd, waar Sociale Raad al langer gehuisvest was. Pas tegen januari begint de ploeg echt haar draai te vinden. Er zijn dossiers over de kernraketten, over het bibliotekewezen van de KUL, het pausbezoek, de problemen rond de vrijstellingen na het arrest Bruynsraede.

Eén van de hoogtepunten van het jaar is ongetwijfeld het interview met eredoctor Umberto Eco. Voor de rest van de pers heeft hij hooguit tien minuten, Veto slaagt erin hem op de trein naar Leuven te pakken te krijgen. "Maar de Onverbidelijke Spionage Ploeg van Veto sloeg weer toe! Als de Italia-ekspres vrijdagmorgen 1 februari om 11.18 u op perron 2 in Namen stopt, hoeven wij slechts te zoeken naar wagon 138, zitplaats 22 (nu de CIA Gardiner-Wood is kwijtgespeeld, kunnen wij Peter Mostrey aanbevelen). Eco is zelfs van onze komst op de hoogte. Breed glimlachend begroet hij ons in de deur van de wagon. Altijd te vinden voor een *practical joke*. Na het gebruikelijke *Doctor Livingstone I presume*, zonderen wij ons af in een lege coupé. Ook de kaartjesknipper besefte de Ernst van het Ogenblik. Hier *Wordt Geschiedenis Geschreven*" (Veto jg 11, nr 18).

Op 17 juni 1985 overlijdt rektor De Somer. Nog tijdens de examens, op 25 juni, brengt Veto een extra nummer uit naar aanleiding van dat overlijden. Het

wordt een nummer over een man die dikwijls hard aangepakt werd in Veto, maar die ook het respect van zijn 'tegenstanders' afdwong. "Eén zaak staat als een paal boven water: men mag het al dan niet eens zijn met bepaalde uitspraken of oordelen van deze doorgaans rustige man, maar zijn persoonlijkheid kan men zeker niet ontkennen."

12 Wanneer jaargang 12 begint, wordt Veto overspoeld door een stroom nieuwe medewerkers. De drie jaargangen die dan volgen horen ongetwijfeld tot het beste wat Veto in zijn 15 jaren gepresteerd heeft. De hete hangijzers binnen de koepel komen uitgebreid aan bod, maar daarnaast slaagt men erin over een breed spectrum van onderwerpen te berichten. Het wordt ook het begin van een nieuwe woelige periode binnen de studentenbeweging.

Ten eerste wordt eind '85 een nieuwe regering gevormd. Daniël Coens wordt minister van onderwijs. Het regerakkoord voorspelt niet veel goeds voor het onderwijs: er moet zwaar bespaard worden. Het wordt de voorloper van wat later gelanceerd zal worden als het Sint-Anna-spaarplan. In Veto 22 worden Coens' bespaarplannen zwaar onderuit gehaald: "Dat Coens er bovendien in slaagt om de gang van zaken volledig verkeerd voor te stellen in de pers (...) en dat bovendien zijn beleidsintenties gebaseerd zijn op aantoonbare leugens, heeft veel weg van onaanvaardbare manipulatie. Dergelijke laffe houding vinden we dan ook beneden alle

peil. Coens zou zich voor minder dienen te schamen." En Coens reageert... met een Recht op Antwoord in Veto 24.

Ondertussen zijn er verzoeningspogingen op gang gekomen tussen Krul en ASR. Ook Veto komt ter sprake. De koepel wil immers een nieuw studentenblad. Ongeveer iedereen is het erover eens dat het concept Veto de beste garanties biedt voor een kwalitatief blad... maar die naam klinkt zo negatief. Veto brengt dan een ekstra nummer uit waarin gepleit wordt voor naambehoud. Het resultaat is bekend.

In hetzelfde academiejaar '85-'86 krijgt de redactie een aanbod van de redactie van het tijdschrift De Nieuwe Maand (DNM) om een nummer van DNM vol te schrijven. "Eén van de wortels van *De Maand* en *De Nieuwe Maand* was het Leuvense studentenmilieu; DNM blijft nieuwsgierig naar wat er in dat milieu reilt en zeilt en oordeelde dat de studenten dat beter zelf kunnen vertellen. Vandaar dus het verzoek aan Veto, een weekblad dat politieke en culturele affiniteiten vertoont met DNM." Veto neemt de uitdaging aan en het DNM-nummer van mei 1986 wordt volledig door de redactie volgepand.

13 En dan is het, na verschillende jaren relatieve rust op de kampus, weer tijd voor acties. ASR en Krul hebben zich verzoend in de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie (Loko) en de nieuwe koepel wordt de voortrekker in de acties. Het begint met een boycot van de inschrijvingen in de Hallen, over een kleine betoging in Brussel, een zebrapadenactie, tot het er bovenarms opzit met stakingen op 27 november, bezetting van het rektorat en nieuwe betogingen en relletjes. Veto volgt alles op de voet. Er wordt zelfs een Vlaamse studentenkrant uitgegeven door de verschillende Vlaamse studentenbladen, helemaal gewijd aan de gevolgen van de regeringsmaatregelen voor de verschillende universiteiten. Ook in de rest van de jaargang blijven de acties nazinderen, met uitgebreide bijdragen over de universitaire gebroting, Numerus Clausus en het sociaal-financieel statuut van de student.

In maart wordt de verschijningsdag van donderdag naar maandag verschoven. De eindredactie van het blad moet nu wel in het weekend gebeuren, maar anderzijds levert de nieuwe regeling wel een aantal voordelen op, zoals voor de agenda en de Ad Valvas. Ook psychologisch is er het 'voordeel' dat elke nieuwe week nu een nieuwe Veto brengt. De lezer kan in angstige spanning zijn weekend doorbrengen. Geleidelijk aan verschuift ook de opvatting over hoe Veto moet berichten over activiteiten in het Leuvense. Meer en meer worden allerlei manifestaties op voorhand besproken, zodat de geïnteresseerde lezer er nog zelf naartoe kan gaan, en zich niet tevreden moet stellen met een bespreking achteraf. Tot nu wordt die politiek nog altijd gevolgd.

De toekomst voor Veto gaat er in '86 op technisch vlak nog rooskleuriger uit. Omdat er gevreesd wordt voor verdere besparingen heeft ASR namelijk besloten het zetje voor derden, dat eerst binnen Veto door vrijwilligers werd gedaan, te professionaliseren. Op die manier hoopt men een infrastructuur uit te bouwen die de koepel kan ondersteunen in tijden van nood. Voor Veto betekent dat dat het technische werk verder geperfectioneerd wordt. Er wordt een coöperatieve vereniging, Alfaset, opgericht en met de nieuwe

Omdat vrede, net zoals demokratizing van het onderwijs, een utopische idee is, heeft de Veto-redactie beslist geen vrede meer na te streven.

infrastructuur verloopt het hele opmaakproces nog vlotter.

14 Jaargang 14 wordt opnieuw een sterke jaargang. Het Klapstuk wordt uitgebreid belicht, er zijn reportages over militair onderzoek aan de KUL, de kamermarkt in Leuven, Zuid-Afrika, examens enzovoorts. Opmerkelijk is dat enkele vrije verenigingen een gezamenlijke actie beginnen tegen Sociale Raad en tegen Veto in het bijzonder. Leuven hangt vol met affiches als "Wanneer Glasnost in Veto" (KVHV), "Veto, rotzooi op rood niveau" (NSV) en "Het politburo dankt de Sociale Raad en Veto aan de Katholieke Universiteit Leuven" (Navokring).

Maandagavond 30 november wordt een groot deel van de Veto's zelfs uit de verdelbakken gepikt, door NSV'ers later blijken. Veto brengt terstond een herdruk uit van nummer 10. En er komt Glasnost in Veto: op 21 maart zijn zes pagina's aan Glasnost gewijd.

Dat is niet het enige aan konstatatie slechts '87-'88. Binnen de koepel zijn er weer spanningen. In februari krijgen onder andere de Zuidafrikaanse aartsbischoep Denis Hurley (op voorstel van de studenten) en Vlaanderse hoop André Leysen een eredoctoraat. Er wordt actie gevoerd tegen Leysen. Een week later reikt Loko Gouden Buizen uit, een soort alternatieve eredoctoraten. Veto geeft er een aan de Aktueelploeg, Sociale Raad aan vakbondsmilitant Jan Grauwels. Jan Grauwels en André Leysen worden zo de rechtstreekse aanleiding voor de nieuwe discussie over de representativiteit van de koepel.

Ook Veto komt in de discussie terecht, want wanneer Kringraad haar ekkus aanbiedt voor het protest tegen Leysen, weigert Veto dat ekkus integraal te publiceren. In een beschouwend artikel komt er harde kritiek op Kringraad: "Met de 'Mededeling vanwege de Kringen' zit Loko ongetwijfeld op het dieptepunt van haar geschiedenis. Het is ontstellend te moeten vaststellen dat mensen die beweren de studenten te vertegenwoordigen open en bloot tonen geen haer op hun tanden te hebben en op hun knieën gaan zitten voor Papa Unief" (Veto jg 14, nr 29). Kringraad steigt, en de bekrachtiging van de nieuwe hoofdredacteur en redaktiesekretaris levert heel wat discussie op, maar er wordt een kompromis bereikt.

15 Ondanks de kwaliteit van de artikelen, eindigt de jaargang toch op een dissonant. Zowat iedereen binnen de redactie is het eens over de lijn die het blad moet volgen, maar de persoonlijke spanningen zijn hoog opgelopen. Daarbij komt nog dat heel wat medewerkers afgestudeerd zijn. Jaargang 15 begint dan ook moeizaam met een sterk uitgedunde redactie en slechts langzaam binnendruppelende medewerkers.

Maar het is nog ruim te vroeg om onszelf al te evalueren. Dit is een feestnummer en diepzinnige beschouwingen kunnen nog wel even wachten. Maar als u zin heeft om een steentje bij te dragen...

Erik Paredis

- 5) Conclusie:
Uit de nieuwe tabel blijkt:
a) dat de toelage per student in 1980: 7.012,4 bedraagt en niet 8.067 zoals Mark Sys ten onrechte beweert;
b) dat de stijging sinds 1970 in een continue lijn verloopt, die slechts één keer afviakt, nl. in 1980;
c) dat de stijging in de sociale toelagen t.o.v. 1980 (het jaar gekozen door M. Sys) in 1985 de index van de consumptieprijzen overschrijdt (140,51 t.o.v. 145,8) en dat dit nog steeds zo zal zijn voor 1986.
d) dat een herziening (ook met het oog op het HOBu, dat geen sociale toelagen krijgt) gewenst is en dat de blokkering op niveau 1985 geen wezenlijke afbreuk doet aan de snellere groei die er tot op heden was, zeker in een jaar waarin de indexgroei zich minimaal aankondigt.

Ik wil niet afdalen tot het niveau van de schandaaltermen die M. Sys hanteert.

Alleen meen ik dat correcte gegevens een waarborg zijn voor een evenwichtige duiding. Dit mocht ik helaas niet ervaren in het stuk scheldproza van M. Sys aan mijn adres.

Met oprechte hoopachtigheid.
Daniel Coens

Het laatste stuk van Coens' woedende 'Recht op antwoord' op de Veto-artikelen over studiefinanciering. De pot verwijft de ketel dat hij zwart ziet. Tsjja. Nu had eens iemand gefundeerde kritiek op het ministerieel beleid gegeven, en nu was het weer al niet goed. Waar gaat dat naartoe?

Even toen nog niet geïdentificeerd actievoerder tijdens de manifestaties in 1986. Even dachten wij dat het om een zichzelf ontbrandende godsdienstfanaat ging. Die staan of zitten namelijk ook altijd op auto's voor ze in de fik schieten. Maar aan de hand van de foto werd de schoenmaat berekend en de bezitter opgespoord. Hij bleek gewoon op grote voet te leven.

(Veto, jaargang 13)

(Foto archief)

DIT HAD U NATUURLIJK NOOIT VAN VETO GEDACHT

Nadat wij twintig weken in angstige spanning naar dit feestnummer toegeleefd hebben, is het er uiteindelijk toch gekomen. Wij besparen u onze Lijdensweg. U zou het toch niet kunnen waarderen. Langs de andere kant is het toch ook maar weer zo dat - let u eens even op deze fenomenale stoplap - de lezer maar al te graag weet hoe zijn of haar tijdschrift elke week in mekaar geknutseld wordt. Wel, daar gaan we dan.

Het begint al - al? denkt u nu wellicht - op vrijdag, wanneer elke verstandige student naar zijn (of haar) heimat trekt. Plichtsbewust als we zijn, trekken we ons gedurende enkele uren terug in de vergaderzaal om te vergaderen. Waarover? denkt u nu wellicht. Ten eerste proberen we een planning op te stellen voor de volgende weken. Wie schrijft het redactioneel? Wie interviewt Jan Grauwels? Wie trekt naar Brussel om 'De Meeuw' te bekijken voor het in Leuven komt? Daarna worden de artikels die 's maandags in Veto moeten verschijnen onder de loep genomen. Zijn ze verstaanbaar geschreven? Staan er geen niet-verdedigbare stellingen in? Onder ons noemen we dat bespreken.

Tijdens het weekend gebeurt de herwerking van de artikels. Ook technisch wordt het blad klaargestoomd. Omdat we alles zelf doen - behalve het drukken - vergt dat een goede organisatie. Het zaakje wordt gekoördineerd door de eindredakteur van dienst: die controleert alle artikels inhoudelijk en taalkundig, zorgt ervoor dat zo snel mogelijk begonnen kan worden met de lay-out, geeft instructies aan de fotografen enzovoorts. Een tamelijk veelletsende job. Enkel de sterjournalisten slagen erin een krakkemikkige eindredactie te vermijden.

De eindredactie is niet de enige zware taak. Het zetwerk is dat al evenzeer. Zoals u misschien al gemerkt heeft zijn de Vetokolommen niet gewoon getypt of geprint. Neen, beste lezer, zij worden gezet. Er staat hier namelijk zo'n machine - de leken onder de medewerkers noemen het een wasmachine - die voortdurend groft, burpst en flitst. Voor de fitnesses van het geval richt u zich best tot Polleke Fotozet. In elk geval raken sommige van de zettters van dit klank- en lichtspektakel in een soort permanente ekstase (foto 1).

Zondagavond vanaf acht uur beginnen de medewerkers dan binnen te druppelen. Het is namelijk lay-outtime. De uitgeslitte teksten moeten ingeplakt worden. Ook dat vergt enige concentratie. Want dit is een zaak van principes, en u kent ons, over principes kunnen we het uren hebben. Zet je een titel bijvoorbeeld boven een foto, of moet die er onder. Geef toe dat u het niet weet. En natuurlijk is het ook niet echt slecht als het hele zootje op de lay-outbladen blijft plakken. Daarvoor gebruiken we een wasker. Het is niet de moeite waard om uit te leggen wat dat precies is, want de helft van de tijd werd het ding toch niet: het geeft dan te veel of te weinig was. Onthoudt u enkel dat het kring verrekt plakkerig kan zijn.

Het leukst aan de lay-out zijn de lichtbakken (foto 2), zacht pulserende bakjes die een hemelse gloed uitstralen. Volgens een bejaard medewerker groeit er soms iets moois tussen - let op het het voorzetsel - deze bakken. Wij hebben er tot nu toe enkel hardnekkig klevende stripjes papier gevonden. Teveel gewakst.

Natuurlijk mogen we de fotografen niet vergeten. Zij zijn een beetje de zwarte schapen van de ploeg. De ganse nacht sluiten ze zich op in een donker kot (foto 3), komen er alleen eens uit om te vragen of er iemand patatjes gaat halen. Om dan steevast te constateren dat iedereen al zit te schrokken en dat ze weer eens vergeten zijn. Voor de rest hebben we geen last van ze.

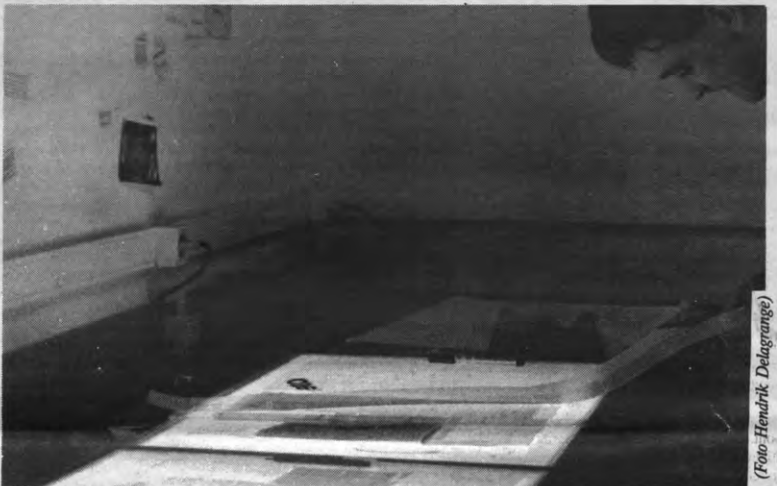
Als alles meezit, en meestal hebben we niet echt te klagen, wordt de Veto maandagochtend door de redaktiesekretaris - de arme dults - naar de drukker gebracht in Brussel. In de namiddag wordt hij opgehaald met een kamionette en komt hij terecht in de verdeelbakken. En dan gaan wij 's avonds in Alma zitten genieten van gretige en ontstelde lezers.

Voor de meeste Veto-medewerkers bestaat er geen maandag. Hoe dat zo komt? Ach, de zevende dag rusten Zij, weet u wel. Maar daarna laait het jonge vuur weer op. Sommigen zijn zelfs zo entoesiast dat ze iedereen en nog wat beginnen te interviewen (foto 4) twee weken voordat ook maar iemand op het idee komt dat interview ook nog te plaatsen. Maar gemotiveerde medewerkers moet je natuurlijk stimuleren in zoiets.

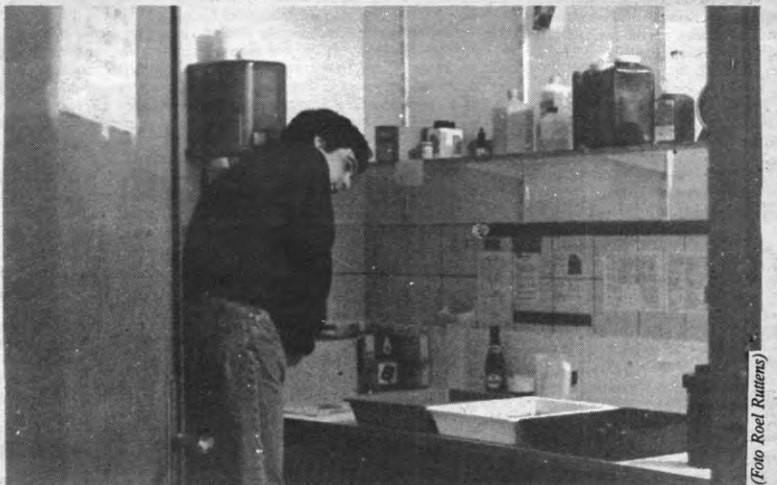
Met dat alles bent u misschien nog niets wijzer geworden. Maar wat u niet bent, kan u nog worden. Gewoon door eventjes langs te lopen. Medewerkers kunnen we altijd gebruiken. Veto mag dan al vijftien jaargangen verschijnen, ook volgend jaar willen we Leuven nog onveilig maken. Zeg niet dat u het niet wist.

(Foto Hendrik Delagranghe)

(Foto Hendrik Delagranghe)

(Foto Roel Rutteus)

(Foto Roel Rutteus)

Blauwe Maandag speelt 'Nachtwake'

De familie maakt ruzie bij het lijk van mama

Het is en blijft een merkwaardig fenomeen: bepaalde auteurs doemen plots uit het niets op, raken sterk in trek en verdwijnen dan weer, even snel als ze gekomen zijn. Of het derde punt ook voor Lars Norén opgaat weten wij nog niet, maar aan de eerste twee heeft hij ruimschoots voldaan. Sinds een jaar of vier lijkt het alsof ons toch wel beperkte teaterweiland niet meer zonder hem kan. Zijn 'Nachtwake' werd vorig jaar zelfs door twee gezelschappen tegelijk gespeeld: door KVS-Brussel en door de sinds 'De Meeuw' hooggeprezen Blauwe Maandag Compagnie. Deze laatste programmeerde het stuk opnieuw en doet deze week Leuven aan.

Orpheus-Euridikemotief komen aanleuren.

Taaluivels

Het spreekt vanzelf dat het niet deze onderliggende structuren zijn, die de kracht van Noréns teksten uitmaken. Om het bovenliggende verhaal te gaan het ook al niet. 'Nachtwake' is het derde deel van een trilogie waarin Norén fazes uit het verleden probeert te verwerken. Hoewel elk stuk op zichzelf kan staan, bouwt het toch verder op het voorgaande en brengt het nieuwe elementen aan. In wezen zien we echter elke keer hetzelfde: zonen worden gekonfronteerd met de dood van hun moeder. John (van wie de moeder overleden is) en zijn vrouw Charlotte krijgen bezoek van Johns broer Alan en diens vrouw Monica. Ook Nina, Johns dochter, blijft de hele nacht als een indringster aanwezig, via de telefoon.

De kracht van Noréns werk is veeleer gelegen in het talige aspect ervan. Hoewel de personages niet in elkaar geïnteresseerd zijn en er van dialoog maar weinig sprake is, ontspint zich een merkwaardige intrige die schrijnende

situaties oplevert. Af en toe grappig, dan weer ontroerend, maar uiteindelijk brengen de personages elkaar vernederende kaakslagen toe. En naarmate het stuk vordert, gaan zij zich steeds kinderlijker gedragen. De toeschouwer wordt met al dit intern familiaal gediskussieer gekonfronteerd en voelt zich meer en meer een indringer. Op het einde blijkt dat de personages alleen maar met zichzelf vechten. 'Nachtwake' is een wrang spiegelgevecht.

Tijd

Een tweede element dat aan het stuk diepte verleent is ongetwijfeld de tijd. Norén heeft een weinig positieve kijk op de samenleving. Het valt op hoe de kinderen ongeveer dezelfde fouten be-

gaan als de ouders. Het lijkt een spel zonder grenzen: als het stuk eindigt, kan het net zo goed herbeginnen. Bovendien is er de eindeloosheid die gesuggereerd wordt door de lange, lange nacht.

Zoiets wil dan ook weer niet zeggen dat het stuk zich tergend langzaam voortsleept. Er zit vaart in, en dat heeft ongetwijfeld veel te maken met de knappe akteerprestaties. Dottermans, Perceval, Rietman en Leroux laten zich van hun beste kant zien. De nacht is lang en tragisch, maar dank zij de acteurs is hij voorbij voor je het weet.

Paul Demets
Johan Reyniers

Reservaties dienden wel betaald te zijn
voor vrijdag 24 februari.

Stap brengt 'Code'

Gehandikapt brengen eigen wereld

De Pedagogische Kring bestaat vijftiende jaar en vierde dat vorige week met een Pedagogische Week. Debatten belichten bij het vakgebied behorende thema's. Eén daarvan was de orthopedagogische hulpverlening, die zich vooral tot fysiek en mentaal gehandikapt richt. Aansluitend bij dit gedeelte wordt de gemengde teatergroep 'Stap', die zowel valide als mindervalide acteurs telt, door de pedagogen naar de Stadsschouwburg gehaald. Volgende week dinsdag brengen zij er hun stuk 'Code'.

mentaal gehandikapt die ook toneel speelt. Wij richten ons dan ook tot het gewone teaterpubliek."

Stap wil worden beoordeeld naar zijn artistieke verdiensten, en niet naar het therapeutische effect van zijn activiteiten. Wouters meent trouwens te kunnen vaststellen, dat de belangstelling voor teater met gehandikapt stevig stijgt. Een ander heeft volgens hem te maken met het groeiende belang dat het hedendaagse toneel aan de *ekspresie* hecht. Minder-validen zijn immers erg sterk zijn in het uitdrukken van emoties.

Imitatie

Het werken met minder-validen brengt met zich mee, dat Stap geen bestaande toneelstuk brengt. Gehandikapt kunnen dan wel acteurs zijn, je kan niet zonder meer toneelmatig met hen omgaan zoals je dat met 'gewone' acteurs doet. Aan de hand van losse sketches, thema's en vooral improvisaties worden een aantal 'speelbare' gevraagd geselecteerd. Deze moeten voldoen aan één grote voorwaarde: ze moeten aansluiten bij de belevingswereld van de gehandikapt. Inhoudelijk vertrekt dit soort toneel altijd vanuit de gevoelens die de acteurs zelf beleven. Een gevolg daarvan is, dat het verbale aspect in de stukken

van Stap nooit de bovenhand zal halen. De taalvaardigheid is bij deze mensen immers vrij beperkt.

Praktisch gezien bouwt Stap stukken op aan de hand van werksessies. Daarbij maakt men veel gebruik van muziek en concentratie- en structuuroefeningen. Zo worden scènes opgebouwd waarin de spelers naar eigen vermogen hun creativiteit tentoon kunnen spreiden. De groep biedt met andere woorden de gegevens aan. Het is de taak van de regisseur, die in een scenariovorm te gieten.

Spanning

Werken met gehandikapt is voor een regisseur in die zin een uitdaging, dat hij de vaardigheden van de spelers verder moet ontwikkelen, zodat ze verlost raken van de 'imitatierrefleks', waarbij ze niet echt zelf spelen, maar alleen maar een beetje nadoen. Erik Wouters stelt dat werken met mindervalide "een zoektocht naar het pure teater is. Een gehandikapt is altijd écht.

Hij speelt vanuit een eerlijke overgave."

Stap bracht zijn eerste voorstelling in 1985. Het tweede stuk, 'Tussenbeide', behandelde de tegenstelling tussen realiteit en fictie. In die tijd had Stap veel succes op een Parijs festival waar Europees gehandikaptoneel werd opgevoerd. Het nieuwste stuk heet 'Code'. Vanuit eenvoudige uitgangspunten als ontmoeting, zoeken naar individualiteit en volwassenheid komt men bij de grote emoties terecht: geboorte, liefde en dood. Omdat Code wordt opgevoerd door zowel valide als minder-valide acteurs, ontstaat een spanningsveld van 'echt' en 'gespeeld'. Je wordt gekonfronteerd met twee werelden, die elk hun eigen taal, hun eigen code hanteren.

Paul Enzlin
Peter Van Hoof
Johan Reyniers

'Code' op 7 maart in de Stadsschouwburg om 20.00 u, kaarten aan het loket of telefonisch op 22.21.13.

VÆTØ?

Bart Scheerlinck, Klassieke Filologie: «Veto lijkt altijd op de loer te liggen om van kleinigheden veel tamboer te maken. De informatie die ze geven over de Akademische overheid is wel goed maar altijd geschreven vanuit een vreemd standpunt. Te negatief gewoon, elk voorstel dat negatief is per definitie verdacht. We krijgen nooit alternatieve standpunten. Ik vrees dat Veto niet de stem van de student is. Neem nu Student Aid. Jullie zitten maar kritiek te geven op het gebrek aan informatie maar het is toch de aktie die telt? Het lijkt wel kritiek om de kritiek. Maar de zoekertjes blijven uitstekend.»

Nikol Wellens, Stuc: «Veto is voor mij wekelijks kost op maandagavond. Ik lees het natuurlijk voor een groot deel vanuit professionele overwegingen, dat gaat dan om de kunsturartikels, maar ik heb ook wel wat aan de rest. Het opzet van Veto, de manier waarop geschreven wordt, vind ik juist. Soms heb ik wel wat moeite met de teaterbesprekingen. Die doen nogal eens wetenschappelijk aan, een beetje klinisch. Maar dat belet mij niet te zeggen dat een blad als Veto onmisbaar is aan de universiteit.»

Hendrik Van Gorp, dekaan L&W: «Ik sta zeker positief tegenover Veto, ondanks de soms forse uitdrukkingen en de onderwerpen die me niet zo genegen zijn. Veto haalt een hoog journalistiek peil. Studenten die er ingeschakeld worden doen er een grote praktische ervaring op op allerlei terreinen. Veto heeft aan de universiteit een belangrijke kritische functie.»

Een willekeurige groepje romanisten: «Veto is een vaste waarde. Het blad gaat de hantengrijzers niet uit de weg. Het is vandaag de dag misschien een tegengif tegen de verrechtiging. Waarom zou het niet representatief zijn? Is Kringraad soms meer representatief? Veto moet het nu klaarblijkelijk met te weinig mensen klaarspelen. Zou de agenda niet iets vliegerig kunnen?»

Jef Van Giel, burgerlijk ingenieur:

«Ik lees de artikels die in Veto verschijnen graag. Er wordt misschien wel wat veel geklaagd over de verminderde subsidies aan de sociale sector. Uiteindelijk heeft de staat toch geen geld meer. Ik lees verder vooral de artikels over teater en kunst. Een stripverhaal zou ik wel leuk vinden in Veto. In het blaadje van het KVHV schrijft men dat Veto links zou zijn. Ik vind dat niet, al ben ik zelf eerder van liberale strekking.»

Jan Flamend, Sic: «Veto is een blad met een zeer behoorlijk nivo. Als ik het vergelijk met andere bladen in die sector, zoals De Moeial en Schamper, dan is het toch wel duidelijk dat Veto het hoogst scoort. Ik volg de zaken nu grondiger dan voorheen, en het lijkt me dat Veto dit jaar wat zuurder is geworden. Het stelt zich nogal defensief op, alsof het zich bedreigd voelt. Maar je kunt natuurlijk nooit kritisch genoeg zijn. Als oppositiemedium naar de akademische overheid toe is Veto een belangrijk lokaal blad.»

Miranda Maes, Kommunikatiewetenschappen: «Wat ik vind van Veto? Ah, de foto's goed ik... uitstekend gewoon en de zoekertjes vind ik ook heel top. Voor de rest lees ik af en toe eens een artikel. Ik meen wel dat jullie wat te kritisch zijn over de bijdragen van nieuwe medewerkers, en dat het niet gemakkelijk is bij het blad 'binnen' te geraken. Niet dat ik zelf zin heb om mee te werken. Ik heb daar geen tijd voor en ik schrijf helemaal niet goed.»

Stefaan Vanoppen, Economie: «Ja Veto ken ik wel, maar ik heb het zelf nog nooit gelezen. Ik zie het soms wel eens op kot liggen. Ik ga er vanaf nu eens op letten. Is het een weekblad of zo? Ja? Ik kan er nu nog geen mening over geven.»

VÆTØ?

Hilde Van Meerbeek, preses Landbouw en sympatiek als altijd: «Ik betrap mezelf erop dat ik altijd eerst de zoekertjes lees, omdat ze zo grappig zijn, grappige commentaar ook. Verder zijn de verslagen van Kringraad en Sora natuurlijk verplichte lektuur voor mij. De artikels van Carla Rosseels lees ik ook altijd. Het valt mij op dat jullie altijd Carla sturen op de dingen die met vrouwen te maken hebben. Cultuur krijg je aan een boerendochter als mij niet kwijt, dan mag het nog goed geschreven zijn en vlot lezen, en het kruiswoordraadsel sla ik ook wel over. Wat ik goed vind aan Veto is dat jullie niet de commerciële toer opgaan, en dan heb ik het niet over de reclames, die storen mij niet, maar over die populaire interviews à la Humo. Dat kan ik best missen. Het is spijtig natuurlijk dat er zo weinig over Heverlee geschreven wordt al kan ik daar wel in komen; jullie komen toch vooral uit Germaanse en zo, klassieke filologie. Tussen haakjes, het Redactioneel lees ik ook niet. Ik heb gemerkt dat dat toch maar een samenvatting is van wat al in het artikel staat dat erbij hoort.»

Een handelsingenieur: «Ik ben ne rechtse, sorry. En ik lees het zeker nooit.»

Benno Barnard, redakteur NWT: «Ik ken Veto niet zo goed, slechts van enkele nummers. Maar wat ik ervan gelezen heb, staat volgens mij op het nivo van Knack of Humo.»

Johan Vinck, Rechten: «Ik vind het heel goed dat Veto bestaat, maar het is spijtig dat het het enige blad is dat er is in Leuven. Het is immers soms nogal eenzijdig. Ik kijk Veto wel elke week in. Dikwijls lees ik ook wel eens een paar artikels. Er zijn knap geschreven stukken bij. De commentaar op de Kringbladen vind ik in Veto het minst goed, maar dat is persoonlijk. Ik werk zelf mee aan Balans van het VRG en volgens mij is zo'n bespreking toch niet objectief. Je mag niet vergeten dat wij elke keer 1200 balansen verkopen.»

Een econoomist: «Veto? Dat is dat blaadje dat in Alma ligt, is het niet? Ja, ik lees het nooit. Hoewel, je hebt er nog een van sport ook, is het dat? Nee? Ah, dat lees ik anders wel. Wel ja, het is geen kwestie van tijd, maar ik heb er niet zo'n interesse voor. Men zegt wel van mij dat ik een apatische luifak ben.»

Yves Soen, zit voor Romania op Kringraad: «Ik volg de Veto, elke week, ook omdat ik op Kringraad zit natuurlijk. Ik hoor van sommigen in de kring dat jullie wat meer humoristische dingen zouden moeten brengen, wat meer cultuur ook, maar ik vind dat het dit jaar wat dat betreft wel verbeterd is.»

Hans Devroe, Werkgroep Literatuur: «Ik lees Veto al zeer lang. Ik vind het een sympatiek blad. Voor datgene wat het wil doen, is het een goeie aanvulling bij Akademische Tijdingen, en bovendien is het veel levendiger. Ik vind wel dat Veto vroeger kritischer was. Je merkt dat nu bijvoorbeeld bij interviews: het blijkt dat de studenten met hun eigen profen gaan spreken. Het is mijn wens dat Veto de mensen op een kritische manier aanpakt, want anders wordt het een parochieblad, en zo hebben we er al genoeg, of niet soms?»

Hugo Bruns, professor Nederlandse letterkunde: «Veto is een interessant blad. Het is goed gemaakt, biedt veel informatie met een grote diversiteit. Er komt wat van alles aan bod. Men zegt wel eens dat Veto minder kritisch is dan vroeger, maar eigenlijk is dat een gezonde ontwikkeling. Vroeger was het blad namelijk principieel en dus vaak ongenueanceerd kontra. Dat had natuurlijk te maken met het tijdsmaat, en het behoort ook wel tot de kinderziekten van een blad. Ik ben het niet altijd eens met de inhoud van de artikels, maar dat hoeft ook niet. Een blad moet eigen standpunten durven innemen.»

Germania's literaire wedstrijd

Een uiterst bloedschandelijik gebeuren

Vlaanderen mag zich beroepen op een uitzonderlijke literaire bedrijvigheid.

Zelfs leraars, ambtenaren en joernalisten offeren hun vrije tijd op aan het produceren van belletristie. Het resultaat van al dat naarstige geschrijf vind je terug in een gigantisch aanbod van literaire tijdschriften waarvoor elk jaar weer hektaren bos moeten sneuvelen. Kortom, wie door het ontbreken van grote Vlaamse schrijvers zou gaan denken dat alles hier plat ligt, heeft het verkeerd voor. Gezien het principe dat kwantiteit nog steeds kwaliteit baart, moet het hier binnen de kortste keren stukken van de Markezzen, de Bölls en de Calvinos. In afwachting wordt het rijpende talent aangemoedigd door middel van Letterkundige Prijzen. Ook Germania reikt er zo eentje uit.

De kring van de Leuvense germanisten organiseerde dit jaar zijn tiende Interfakultaire Literaire Wedstrijd. Het lustum werd kracht bijgezet door het deelnemersveld uit te breiden naar UIA en Ufsia, nadat vorig jaar al Ufsal aan het rijtje was toegevoegd. Gesteld dat volgend jaar Gent en VUB volgen, dan mogen we rustig gaan gewagen van een heuse interuniversitaire wedstrijd, iets waar de organisatoren wel oren naar hebben.

Na het verstrijken van de deadline bleken er 92 geldige inzendingen binnengekomen te zijn: 40 voor proza (kortverhaal) en 52 voor poëzie (5 gedichten). We blijven een volk van dichters. De mannen waren twee maal zo sterk vertegenwoordigd als de dames (59 tegen 27). Zes inzendingen waren van een onduidelijke kunne: transekuelen, hermafrodieten en een klein Chineesje.

Proeve

De wedstrijd is sinds jaar en dag een onderonsje van mannelijke germanisten, fluisieren kwatongen. Het deelnemersveld kent inderdaad een overwicht van die *species*. Of we het nu leuk vinden of niet, dit beeld is representatief geworden voor heel onze literatuur. De belangrijkste nieuwlichters van de laatste jaren (Lanoye, Brusselmans, Van Bastelaere, Spinoy, Ducal) hebben allemaal eerst keurig hun diploma als licentiaat in de Germaanse Filologie behaald voor zij zich de geschiedenis inschreven. Als we aannemen dat de schrijvers van morgen nu onze fakulteiten bevolken, geeft deze wedstrijd een eerste proeve van hun kunnen.

De beoordeling van dit prille werk lag in de handen van een zevenkoppige jury.

ROOM WITH A VIEW

Soms zie ik haar 's avonds in de tuin gaan, mijn moeder, de handen achter op de rug gebonden, en daarom maar weer terug naar waar de muren op haar te wachten staan.

En dan zie ik haar weer naar binnen gaan, haar plicht doet de deur dicht, opgesloten als verdriet in een traan, ingemetseld als in een kamer het uitzicht, teruggefloten naar haar huiselijk bestaan.

© Benno Wauters

WIND

Een wind steekt op en wast zijn ogen schoon.

Zo kijkt hij naar de bomen. Aangewaaid
Getokkel zet zich op alle snaren vast.

Hij breekt zijn hoofd als soms over zijn

Dromen. De vingers die hij ziet
Zijn van een speler en ook niet.

Hij hoort muziek tot hij de wind
Ontdekt, vanwaar gekomen.

© Frank Philippaerts

Daarin zetelde dit keer geen enkele schrijver. Wel twee studenten en een aantal academici uit de betrokken instellingen, allen uiteraard ten zeerste beslagen in de moderne Nederlandse literatuur. Het was aan hen om te beslissen over het lanceren respectievelijk fnuiken van het aankomende talent en vooral: ze mochten de prijzen uideelen. Prijzen die er mogen zijn. De winnaar in elke categorie kreeg liefst 20.000 knotten. Je zou voor minder achter je schrijfmachine vastvatten. De sukkel die tweede en derde eindigden moesten zich tevreden stellen met de aalmoezen van 7000 en 3000 frank.

De prijsuitreiking vond traditioneel plaats in het zaaltje van het Erasmushuis. In groten getale waren ze naar Leuven afgezaakt, de jonge Turken van de schone letteren. Iedereen verkeerde in de stellige overtuiging dat hij gewonnen had. Voor uistel van ekkelutie zorgde jazz-pianist Dirk Schreurs (we kunnen het ook niet helpen: eveneens een mannelijke germanist) die ingehuurd was voor de muzikale inleiding. Barbara Roels droeg enkele teksten van Kopland (uit 'Al die mooie belofen') en Claus (uit 'De zwarte keizer') voor op een manier zoals we het nog nooit eerder gehoord hebben. Of heeft u dat al eens eerder gehoord?

Na deze ellendig lange aanloop - geen deelnemer had nog nagels - beklom Sigrig Bousset, laureate proza van verleden jaar en nu jurylid, het podium. Ze had de ondankbare taak de uitslag te proklameren. Ze begon met het proza, nog steeds het zwakkere broertje. Na de obligate opmerking dat de inzendingen wel goed waren maar stilistisch aan alle kanten rammelden kwam de toch wel verrassende melding dat er geen eerste prijs toegekend was. De derde prijs ging naar Paul Bogaert met het verhaal '(Niet Lopen)'. Een kurkdroog en afstandelijk geschreven verhaal over een zonderling die dekens verzamelt en een meisje ontmoet terwijl hij baantjes trekt in het zwembad. Een verhaal dat lichtjes bevremd in zijn onderhuidse tragiek.

Faut

De tweede prijs werd tweemaal toegerekend. Het luimige 'Bunker' van Erik Colman werd eruit gepikt om zijn 'ironiserende verteltrant' en 'amuseante situatieschets'. De tweede tweede was Paul Demets. Zijn 'Het wisselgeld van de ziel' moet het hebben van de 'suggestieve stijl'. De lezer blijft lange tijd in het ongewisse over de ware aard van de personages totdat de slotzin onmiskenbaar in een bloedschandelijke richting wijst. Storend zijn wel enkele taalfouten die door zijn zinnen *spoken*.

De kwaliteit van de poëzie lag aanzienlijk hoger. Ook waren de pakweg vijf beste inzendingen erg aan elkaar gewaagd en uiteindelijk hebben strikt persoonlijke voorkeuren de doorslag gegeven. De derde prijs ging naar - onze eigen - Johan Reyniers, die uitpakte met 'verhalende poëzie die stilistisch erg sterk is'. Het betreft breedvoerige, uitdende gedichten in de aanspreekvorm die door sommigen wellicht als overvolles afgedaan zullen worden, voor anderen misschien maksimalistische pareltjes zijn. Na de incestueuze toestanden van Demets kwam Reyniers op de proppen met klotten, vagina's en kittelaars. Sick poetry, met andere woorden.

Frank Philippaerts, die vorig jaar ook al in de prijzen viel, werd als de op één na beste bevonden. Zijn gedichten 'De Val' en 'Het Verraad' bevatten enkele zeer sterke verwoordingen van kinderervaringen. De eerste vereiste voor een schrijver is: een goed geheugen. Frank Philippaerts heeft dat.

Laureaat poëzie en meteen ook de enige die eerste prijs in de wacht

sleepte was Benno Wauters. De jury werd geflatterd door zijn 'eenvoudige maar krachtige (...) observaties in een droge, bijna koude stijl'. De gedichten balanceren echter gevaarlijk op de grens van het grutte. En een eufemisme als 'elkaars geslachtsdelen lenen' lijkt nogal ongelukkig. Het rijmt wel op 'Spreiden, die benen!' maar dat blijft jammer genoeg achterwege. Desalniettemin strijkt de gelukkige 20.000 Belgische frank op en wie weet kan hij er een koersfests mee kopen.

Zes winnaars, zes germanisten, zes jongens. Geen opbeurend resultaat, vond Sigrig Bousset. Vorig jaar kwamen de meisjes sterk opzetten en konden sportkotters, filosofen en kunsthistorici een ereplaats veroveren. Die hoopvolle tendenzen zijn nu in één klap de kop ingedrukt. De mannen sloegen keihard terug en lijkten vastberaden om hun posities niet meer uit handen te geven. Dat is jammer omdat literatuur niets dan baat heeft bij schrijvers van allerlei pluimage en met de meest uiteenlopende achtergronden. Aan de slag, tandartsen!

Tom Ysebaert

De bekroonde werken zijn gepubliceerd in het kringblad van Germania.

Psychologie

- Ma 27/2 om 21.00 u: Paad van Beheei vzw Psychologie, in het kringlokaal.
- Di 28/2 om 21.00 u: Jeroen is (meerder) jarig! uit, in de Shrink, ink. gratis.
- Do 2/3 om 22.00 u: Optreden Venus Juices in de Shrink.

VRG

- Di 28/2 om 20.00 u: Akademisch concert, met o.a. prof Herbots, Blanpain, Van Istendaal, in de Grote Aula.
- Do 2/3 om 20.00 u: "Drie vrouwen" met Daniel Van Avermaet, in MSI.

VTK

- Ma 27/2 om 20.00 u: Kasteelconcert met het Kasteelensemble, het Fakulteitskoor en kamermusici van de fakulteit, in proklamatiezaal Arenbergkasteel, ink. gratis.

- Do 2/3 om 20.00 u: Theater 'Helden' (van Bernard Shaw) door mensen van fak. TW, regie: Bert Vermeire, in Arenbergkasteel, ink. 50/70.

AD
VALVAS

LLK

- Di 28/2 om 20.15 u: prof. D. De Bruycker over Afzietherapie binnen de activiteitsfase AZ. De Bijloke in Gent, in Pedagogisch Inst., ink 60/120.

- Vr 3/3 om 20.00 u: Teatervoorstelling van Het Stotterkabaret, in L&W, 8ste verd.

L&W

- Ma 6/3 tot 10/3: L&W-kultuurweek: 3 films per avond, literair kabaret, totaal spektakel, lezingen, enz.

Politika

- Do 2/3 om 22.00 u: Fuij in de Lido.

NU IN

PANORAMA

VDB

HET EERSTE
INTERVIEW

SINDS ZIJN
ONTVOERING

Spinnewyn over sociale onzekerheid

"Studieloan, daar ben ik voor"

Zekerheid in deze bange dagen valt niet te versmaden. Bovendien zijn mensen sowieso allergisch aan risico's. "Indien op één of andere manier de inkomensonzekerheid kan weggenomen of verminderd kan worden, dan zullen ze op dit voorstel ingaan, zelfs als zij hiervoor een deel van hun inkomen moeten opgeven." Dat zegt tenminste Frans Spinnewyn, docent wiskundige economie aan de KU Leuven. Als een van de weinige economen die voor loonindexatie en het behoud van het pensioenstelsel pleiten, lijkt hij in de fakulteit Economie een beetje een buitenbeentje te zijn. Alhoewel.

Veto: Hoe komt het eigenlijk dat u elementen zoals het huidige pensioenstelsel en de indexatie van de lonen verdedigt, terwijl economen de sociale zekerheid toch vooral als een hinderpaal voor het marktmechanisme zien?

Spinnewyn: "Ik ben een student van de jaren '68, ik ondervond nogal sterk de invloed van het marxisme. Zoals sommige studenten nu beschouwd ik de economische theorie als iets dat diende om de machthebbers te beschermen. En ik had dus aandacht voor theorieën die niet onmiddellijk in de klassieke economie pasten. Ik dacht dat er een alternatief instrumentarium moest gevonden worden, dat recht zou doen aan mensen die door de maatschappij wat verdrukt worden, vergeten worden."

"Maar ik ben dan economie beginnen studeren, aan de London School of Economics, en ik moest de klassieke economische theorie volledig bestuderen. Ik ontdekte dat die theorie een zekere kracht heeft: de 'uitvindings' ervan zijn verstandige mensen. Maar ik vond dat ze een instrumentarium hadden uitgedacht waarmee je moeilijk problemen kunt aanpakken. Toch zitten er duidelijk ook elementen in voor het bestuderen van problemen die de kansarmen in de maatschappij aanbelangen. Nu probeer ik dus dingen zoals loonindexering en andere sociale verwoorvenheden te verdedigen in een taal die begrijpbaar is voor economen, pakweg voor mijn kollega Paul De Grauwe."

Onzeker

"Een tak van de economische theorie onder andere is 'beslissen onder onzekerheid'. Dat betekent bijvoorbeeld dat je een taak mag verdelen, maar je weet niet welk stuk je zal krijgen. Ik weet zelf niet in welke positie ik me morgen zal bevinden, bijvoorbeeld of ik nog werk zal hebben of werkloos zal zijn. Dan moet ik me in de plaats stellen van de mens die door het lot benadeeld of bevoordeeld wordt. Op die manier krijg je dan instellingen die zowel voor de een als voor de ander goed zijn."

"Doorheen de geschiedenis proberen mensen door zoeken en tasten die instellingen dan zo te veranderen dat ze beantwoorden aan de heersende noden, en beter inspelen op de uitdagingen van de economische werkelijkheid. In de economie proberen wij juist het geschiedenisproces op een bondige manier te herhalen. De economie zoekt eigenlijk naar het beste antwoord op de omgeving rondom ons. En soms kom je dan tot antwoorden die al gerealiseerd zijn in de werkelijkheid. Bijvoorbeeld loonindexering. Dat principe is ontstaan in het interbellum, bij een grote inflatie."

"Natuurlijk werkt de economie niet zoals in de geschiedenis is gebeurd, door zoeken en tasten, maar door wiskundige optimalisatie. Het model moet wel breed genoeg zijn zodat de noden erin aan bod kunnen komen. Daarin zijn de economen dan een beetje tekort geschoten. Dan komen ze natuurlijk tot antwoorden waarin ze dingen als loonindexering verwerpen."

Veto: U bent overgegaan tot het gebruik van de bestaande economische theorieën, maar u vertrekt toch vanuit een bepaald sociaal engagement. Hoe vallen beide uitgangspunten te rijmen, bijvoorbeeld in het feit dat u hoge lonen koppelt aan hoge pensioenen en werkloosheidsuitkeringen?

welvaartsverhogend mechanisme, omdat de eens bereikte welvaart ook in zekere mate in stand wordt gehouden."

Macht

"Deleek bepaalt doelmatigheid van de sociale zekerheid anders, namelijk aan de hand van het feit dat mensen onder het bestaansminimum ervoeren getild worden. Dat is belangrijk, maar dat gaat niet beter door het afbouwen van de spontane bereidheid om horizontaal te hervelderen. Men krijgt dan averechtse effecten. Wanneer men enkel wil hervelderen bekom je een systeem waar de liberalen vóór zijn. Een minimumuitkering voor mensen die uit de boot vallen en sociale zekerheid georganiseerd in het kader van prive-fondsen."

Veto: Dat de sociale zekerheid door de overheid moet georganiseerd worden is ook één van uw bekende standpunten.

Spinnewyn: "Als je de privee het pensioenstelsel laat organiseren, kan je je niet verzekeren tegen kollektieve risico's. Wanneer het slecht gaat, kan een priveefonds immers niet putten uit de middelen van diegenen die op dat moment bij hen sparen voor hun pensioen. Die zouden het fonds verlaten en een nieuw fonds oprichten, dat hen een hoger pensioen garandeert. Wanneer men de pensioenen organiseert in het kader van de overheid dan is er daarentegen zoiets mogelijk als intergeneratie transfers: de actieve generatie van dat moment draagt wel bij voor de pensioenen op dat moment. Wanneer het slecht gaat kan de staat gaan lenen en terug betalen wan-

bijvoorbeeld in de banksector."

"Maar het systeem dat we hebben staat niet los van doelmatigheid, het kan via een economisch argument verdedigd worden. Als je vanuit een economisch argument nog verder gaat, en de maatschappij wil veranderen, dan kom je meer tot konfliktorie. Je bekijkt dan immers meer de machtsposities van mensen, en je zal zien dat mensen met meer macht in staat zijn meer naar zich toe te halen."

"Wat economie in de eerste plaats doet, is de werkelijkheid proberen beschrijven. Als ik bijvoorbeeld een ander uitgangspunt dan de abstrakie 'eigenbelang' had genomen, dan zou mijn voorstelling niet operationeel geweest zijn op maatschappelijk vlak. Als je de individuele mens bekijkt, zal dat eigenbelang misschien maar 10% van hen beschrijven. Maar in een gemeenschap zal die 10% dominant zijn."

"Zo kun je dus ook dingen verdedigen die momenteel onder kritiek staan. Men beweert bijvoorbeeld dat de sociale zekerheid de loonkost doet stijgen. Maar de sociale zekerheid is perfect realiseerbaar met daling van de loonkost, tenminste als de instellingen efficiënt georganiseerd worden. Als wetenschapper kan ik daarvoor alleen maar zeggen dat privatisering en concurrentie leiden tot meer discriminatie. Maar ze kunnen ook aanleiding geven tot meer efficiëntie. Als je bijvoorbeeld het bedrijfsleven zal nationaliseren, dan zal het gedrag van bedrijfsleiders erdoor beïnvloed worden. De Russische ervaring van de centraal geleide economie is daar om te tonen dat dat anderzijds aanleiding kan geven tot

het deelgebied van de wetenschap waar ik achter sta. Zo heb ik bijvoorbeeld het manifest van Doorbraak (groep progressievelingen waaronder Jef Ulburghs, nvdr) ondertekend."

Veto: De redenering over noodzakelijke wederkerigheid gaat misschien op voor de sociale zekerheid. Maar wat denkt u bijvoorbeeld over het herverdelend karakter van de belastingen?

Spinnewyn: "Ik ben ook voor belasting op vermogens. Maar belasting heffen heeft nadelen, mensen proberen te ontduiken. Het is een verplichte herverdeling van rijk naar arm. Ik zou dat gebruiken voor bestaanszekerheid, niet voor werkloosheidsvergoedingen bijvoorbeeld. Die zijn nog steeds te sterk gelieerd aan het arbeidsinkomen."

Veto: Als vervangend lid op de Raad voor Studentenvoorzieningen heeft u wellicht ook iets te zeggen over het beleid op het vlak van de sociale sector? De almaprijzen bijvoorbeeld?

Spinnewyn: "Als econometist zou ik zeggen dat het budget vanuit de RvS als gegeven moet beschouwd worden. Natuurlijk kom ik dan in konflikt met de studenten. Je kan inderdaad op dezelfde manier als je je uitsprekt over de verdeling binnen het budget, uitspraken doen over het tekort aan geld van bovenaf. Volgens mij kun je dus inderdaad een deficitaire begroting indienen, maar met budgetbeperking moet je rekening houden. Zelfs binnen dit budget kunnen we het nut van de student verhogen, door een herallokatie van middelen. In een bepaalde peda bijvoorbeeld kost een kamer enkele tienduizenden franken per jaar per student aan de sociale sector, terwijl andere peda's zonder dat geld kunnen. Toevallig is dit ook de peda waar maaltijden vervaardigd worden. Dan vind ik dat diegenen die een hotel willen, er maar wat meer zelf voor moeten betalen. Het geld van de sociale sector kan beter aan andere zaken besteed worden."

Veto: En hoe moet een student zijn studies financieren?

Spinnewyn: "Ik vind het zeer onrechtvaardig als men de crisis probeert af te wentelen op de jongeren. Studenten moeten onafhankelijk van hun ouders zijn, ook financieel. Ik ben dus zeker voor studietoelagen. Maar we moeten opletten voor overconsumptie, dus men kan dan misschien beter een selectie op voorhand invoeren. Nu zijn er eigenlijk ook te veel mensen in eerste kandidatuur die geen universitaire studies aankunnen."

"Maar iedereen moet wel degelijk de mogelijkheid krijgen om te komen studeren. Dit kan alleen door iedereen een studietoelagen te garanderen. Als je de evolutie van de democratisering bekijkt dan zie je dat er meer arbeidskinderen aan de universiteit zijn gekomen op het moment dat de overheid een deel van de financiering van de ouders overnam, door belastingen. Maar er is ook hier een aspect van wederkerigheid, zo komen we weer in het vaarwater van de sociale zekerheid. De uitkering die we iedereen garanderen zou namelijk moeten terugbetaald worden door een belasting te heffen op diegenen die later werk vinden. Daartoe is men later ook bereid. Maar vanuit deze optiek zijn studietoelagen uit den boze. Ze verhogen immers de onzekerheid: ik zal nu geen lening aangaan wanneer ik niet zeker weet of ik later de middelen zal hebben om ze terug te betalen."

Bart Capéau
Lut De Boel

"Ik vind dat het onrechtvaardig is dat de crisis op de jongeren afgewenteld wordt. Studenten moeten onafhankelijk zijn van hun ouders, ook financieel."

(Foto Hendrik Delagranghe)

gerelateerd is. Sociale zekerheid is met andere woorden een soort verzekering tegen ongelukken later. Vakbonden begrijpen dat het best, zij wijzen er hun mensen op dat ze iets hebben aan de sociale zekerheid. Vele mensen zien het sociale-zekerheidsstelsel immers als een belasting, iets dat je moet betalen voor een ander. Als je het - volgens sommigen - 'doelmatiger' zou organiseren (hoge pensioenen verlagen, werkloosheidsuitkeringen nivelleren) zouden mensen niet meer bereid zijn zoveel voor sociale zekerheid te betalen. Dan zouden diegenen met een hoog loon een hoger brutoloon vragen, en in een prive-fonds sparen voor hun pensioen. Dit fonds zou hun dan later ook een hogere uitkering waarborgen. Aan de KU Leuven kan je bijvoorbeeld ook aansluiten bij een speciale hospitalisatieverzekering."

"En er hoeft geen kontradiktie te zijn tussen het behouden van de vroegere welvaart via hoge pensioenen en iedereen een minimaal aanvaardbaar welvaartspeel te laten bereiken. Natuurlijk doe je dan weinig aan de vertikale ongelijkheid, je herverdeelt alleen horizontaal, binnen de gegeven groepen. Dat is niet vanuit elk standpunt verdedigbaar. Hoe kun je bijvoorbeeld verantwoord dat een geschieden vrouw die nooit gewerkt heeft en tot de arbeidsmarkt wil toetreden een kleinere uitkering krijgt dan een andere werkloze vrouw, die vroeger reeds gewerkt heeft? Alleen de beginsituatie is natuurlijk anders. Wanneer in het begin iemand werk heeft, is hij bereid een gedeelte van zijn inkomen af te staan om later het inkomen bij te passen. Dat is een

neer het weer beter gaat. Je bent bereid om schulden terug te betalen in betere tijden omdat je niet weet of het nodig zal zijn schulden aan te gaan op het moment dat je zelf van je pensioen geniet."

Veto: Dus bevestigt u toch het bestaande maatschappelijk bestel, door het zogenaamde eigenbelang van de mens, zichtbaar in het wederkerigheidsprincipe van de sociale zekerheid, of bijvoorbeeld concurrentie tussen werknemers of de horizontale verdeling in risicogroepen als onveranderlijke gegevens te beschouwen?

Spinnewyn: "Dat hoeft niet per se slecht te zijn. Je moet de mensen laten doen wat ze gemakkelijk doen, omdat het in hun eigen voordeel is. Als het voor de ander is, moeten ze ertoe verplicht worden. Je kan inderdaad zeggen dat die solidariteit of het gebrek eraan bepaald worden door de maatschappij."

"Maar als econometist ga ik abstract te werk. Ik bouw eerst een theoretisch stelsel van sociale zekerheid op waar alle mensen gelijk zijn. Als je situaties bekijkt waar mensen ongelijk zijn, krijg je onmiddellijk het probleem of je discriminerend dat doorvoeren of een eenvoudiger contract opstellen, bijvoorbeeld in de werkloosheidsverzekering en de pensioenen. Nu staan die in verhouding tot het vroegere inkomen, wat discriminatie betekent. Het Amerikaans systeem is bijvoorbeeld anders: bedrijven die in het verleden veel mensen hebben afgedankt, moeten grotendeel bijdragen betalen. In ons systeem betaalt iedere sector evenveel, hoewel de kans om afgedankt te worden in de hotelsector veel groter is dan

burokratie. Over zulke problemen moet er interdisciplinair gestudeerd worden. Door de filosoof misschien, die alles syntetiseert, terwijl ik maar een deelcassette van de werkelijkheid bestudeer. Maar als politicus, theologen, filosofen met een hervormingsidee voor de maatschappij afkomen, dan mislukken ze vaak. Het is dus niet zo gemakkelijk."

"Op het gebied van sociale zekerheid durf ik dus wel controversiële standpunten innemen. In een recente studie bijvoorbeeld kom ik tot de conclusie dat financiële stimuli soms minder doelmatig zijn dan regulering, als risikobeschrijvend middel. Het laatste Vlaams Economisch Congres ging daarover, waar de tendens eerder was vertrouwen te hebben in financiële stimuli. Daarover kan ik dus feiten aanbrengen. Anderzijds kan ik mij als burger achter een beweging stellen die niet geheel overeenkomt met

Vrouwen

De volkshogeschool Elcker-Ik brengt ook dit jaar weer een vormingsaanbod voor vrouwen. Van 3 tot 5 maart kan je je sprekegang leren overnemen, dit op een gestructureerde manier en onder leiding van een vrouwelijke deskundige. Oefeningen op ademhaling, stem en zovoor maken van de vorming deel uit. Van 2 tot 4 juni gaat 'Voor onszelf, over tijd en ruimte' door. Vrouwen: "We delen onze ruimte met anderen en houden er geen over voor onszelf. In deze cursus willen we leren kiezen, naar een toekomst toe werken die we zelf willen." Een laatste cursus betreft loopbaanplanning. Hoe kan je zelf richting

geven aan je leven? Werk, loopbaan, thuissituatie en levensvisie komen aan bod. Inlichtingen: Blijde Inkomststraat 115, ☎ 23.96.92.

Kanker

In het kader van het 'Europees Jaar tegen Kanker' wordt begin mei in Vlaanderen een actie gevoerd rond een idee van niemand minder dan Kathy Lindkens. Het is de bedoeling dat men geld inzamelt voor fundamentele research en voor het kinderkankefonds. Studentenkluks worden gevraagd of zij kunnen helpen door de verkoop van stickers, T-shirts enzovoort. Inlichtingen: Fonteinstraat 2, 1000 Brussel, ☎ 02/512.49.17.

"Het begrip djihad is zeer breed. Het is niet alleen een wreedaardige oorlog die vroeger met het kromzwaard en nu met raketten gevoerd wordt. Het is ook de innerlijke strijd van iedere moslim." (Foto Hendrik Delagrangé)

Vredesweek peilt

naar achtergronden islam-fundamentalisme

Beginselvastheid of hypokrisie

De islam en de leefwereld die bij deze godsdienst hoort, zijn in onze westerse kontreien nooit erg populair geweest. We hebben altijd al een beetje raar staan kijken op de 'bizarre', vaak vrij strenge leefregels waarnaar de moslimgemeenschap zich schikt. Die kloof tussen de moslim- en de westerse wereld wordt trouwens met de dag groter. Islamfundamentalisme steekt steeds meer de kop op en ter dood veroordelingen van schrijvers door een man als Khomeini zijn niet van die aard om het begrip tussen moslims en niet-moslims te vergroten. Het programma van de Vredesweek, die loopt van 27 februari tot 3 maart, is dan ook een schot in de roos. Het hoofdthema is de 'dijhad' of de 'heilige oorlog' in de islam.

De organisatie van deze jaarlijkse vredesweek is in handen van het Centrum voor Vredesteologie van de KU Leuven, het centrum voor Vredesonderzoek, het Leuvense universitaire Vredesforum, de Universitaire Parochie en Pax Christi Vlaanderen. Woensdag begint er om elf uur een kollokwium rond het thema: 'Strijden op de weg van Jahwe, God, Allah - De heilige oorlog in Jodendom, Christendom en Islam'. 's Avonds beperkt men zich tot de dijhad in de islam op een discussieavond, waaraan ook drie moslims deelnemen.

Plicht

De dijhad of de heilige oorlog is één van de vijf zuilen waarop de islam gebouwd is. De vijf zuilen zijn vijf plichten die de moslim te vervullen heeft. Een eerste plicht is de *salat*, de rituele gebedsoefening, die vijf keer per dag uitgevoerd moet worden. Op vrijdag wordt er gezamenlijk gebeden in de moskee. Een tweede plicht is de *zakat*. Een moslim moet godsdienstbelasting betalen, die onder andere bedoeld is om de armen en de behoeftigen te helpen. Verder is er ook de *chadidj* (bedevaart) naar Mekka die iedere moslim één keer in z'n leven moet ondernemen. De vierde plicht is bij ons vrij algemeen bekend. Het is de *ramadan*, de vastenmaand, waarbij je tussen zonsopgang en zonsondergang niet mag eten of drinken en ook geen seksuele gemeenschap mag hebben. Tenslotte is er dan de *dijhad*. Westerlingen denken daarbij automatisch aan de 'gewapende strijd' tegen andere godsdiensten, maar dijhad betekent veel meer dan dat. Prof. Vermeulen, hoogleraar islamkunde aan de KU Leuven, licht het begrip voor ons toe:

Vermeulen: «Er zijn twee soorten dijhad: de grote dijhad en de kleine dijhad. De grote dijhad is niet de gewapende strijd, zoals men vaak denkt. De grote dijhad is de innerlijke strijd van iedere moslim om zich te zuiveren van het kwaad binnen in zichzelf. Het is de inspanning die geleverd wordt om het rijk Gods op aarde te vestigen. Dijhad kan dan veel betekenen: studeren bijvoorbeeld, of het betalen van de religieuze belasting, of verhinderen dat iemand het kwade doet. De Tunesische

president Bourguiba noemde de strijd voor de economische ontwikkeling van zijn land ook een dijhad. Hij kondigde toen ook officieel af dat de Tunesiërs tijdens de ramadan niet moesten vasten, omdat de deelnemers aan de dijhad volgens de islamitische heilige wet vrijgesteld zijn van het vasten. Toen hij dat op televisie vertelde, dronk hij ook ostentatief een glas water. Dat is hem wel niet in dank afgenomen. Hij is later moeten terugkrabbelen.»

«Het begrip dijhad is dus zeer breed. Het is niet alleen een wreedaardige oorlog die vroeger met het kromzwaard en nu met Amerikaanse of Russische raketten gevoerd wordt. Er is bijvoorbeeld ook nog de dijhad van de mystici. Deze moslims willen op de meest vreemde wijze komen tot 'het opgaan in God'. Dat wordt ook beschouwd als een dijhad, als een inspanning op de weg van God.»

Veto: *In het Westen kent men bijna alleen de kleine dijhad, de gewapende strijd. Vanwaar dat misverstand?*

Vermeulen: «Dat heeft een historische en een actuele reden. De dijhad is populair geworden in het Heilige Land ten tijde van de kruistochten. De moslims zijn de dijhad toen zeer sterk begonnen propageren. Dat heeft de beeldvorming van de westerlingen over de oosterlingen in grote mate bepaald. Dat is ook omgekeerd het geval: westerlingen worden nu nog vaak 'Franken' genoemd, wat ook dateert uit de tijd van de kruistochten.»

«De actuele oorzaak ligt bij de moslims zelf. Er mag niets scheef lopen of de ene of andere moslim roept op tot de dijhad, meestal helemaal ten onrechte. Er hebben zich ook heel zotte situaties voorgedaan. In 1914 schaarde de sultan van Turkije zich aan de zijde van de Duitse Hohenzollerns en de Habsburgse Dubbelmonarchie. Hij riep op tot een dijhad tegen de Fransen, de Britten en de Belgen. Dat was dus zeer diskutabel: de kalief van Istanboel schaart zich aan de zijde van kristelijke mogendheden om andere kristenen te bestrijden. Maar tegelijkertijd streeden Marokkaanse moslims als 'mudjahedin' in het Franse leger. Op het Europese strijdtonel waren de moslims elkaar dus

aan het bestrijden en ze deden dat allebei in naam van de dijhad.»

Veto: *Primeert in de huidige oorlogen het politieke aspect niet op het godsdienstige? Je kan de strijd van een aantal islamitische landen toch ook beschouwen als een bevrijdingsoorlog waarin ze zich trachten los te maken van westerse overheersing en uitbuiting en strijden voor respect, erkenning en zelfbeheer.*

Vermeulen: «Ja, de anti-kolonialistische, anti-imperialistische, nationalistische strijd in Algerië werd ook een dijhad genemd. Anderzijds is het bijvoorbeeld merkwaardig dat de intifada en de opstand tegen Israël nog nooit tot dijhad uitgeroepen zijn. Arafat staat er borg voor dat de strijd louter nationalistisch blijft en niet religieus wordt. Palestijnse kristenen en Palestijnse Arabieren kunnen zich in dat gebied - bij wijze van spreken - nog altijd thuis voelen. In dat opzicht staat Arafat garant voor de westerse, secularistische opvatting waarbij staat en godsdienst van elkaar gescheiden worden.»

«In Iran is de situatie dan weer anders. De Iraanse revolutie in 1979 was een strijd op islamitische gronden tegen de sjah die in naam van bepaalde westerse waarden het sji'itisch-imamitisch karakter van de Iraanse maatschappij destabiliseerde. Iran drijft ook nu nog handel met het 'vermaledijde' Westen. Money is money. Maar praktijken zoals prostitutie, pornografie en het gebruik van alcohol, die ten tijde van de sjah de Iraanse maatschappij mochten overspoelen, zijn nu afgeschaft. De rechtstreekse impact van het Westen op de Iraanse maatschappij is ook verdwenen. De sjah was een werktuig van bepaalde westerse kapitalistische krachten. Dat kun je van Khomeini moeilijk beweren. Khomeini heeft strijd gevoerd voor sociale rechtvaardigheid en tegen onderdrukking. Ook nu zijn er nog marginalen en onderdrukkers, maar nu wordt er niet meer over gesproken. Maar een moslim is zeer gevoelig voor die tema's. Om die waarden te verdedigen schaarde de hele moslim-gemeenschap zich aanen. Dat levert ook dat extreme militantisme op.»

«In Iran stuit je wel op een theologisch probleem met betrekking tot de dijhad. De imamitische sji'iten geloven in een verborgen Imam, die zich sinds de negende eeuw aan het zicht van de moslims onttrokken heeft. Ze hopen op zijn spoedige terugkeer, maar dat betekent dan meteen ook het einde van de wereld. Zolang die Imam verborgen blijft, kan de wet in principe niet toegepast worden. Dat houdt ook in dat er voorlopig niet tot de dijhad opgeroepen kan worden. Khomeini heeft, voor zover ik het mij herinner, de oorlog met Irak dan ook nooit letterlijk tot een dijhad uitgeroepen.»

Veto: *Als de wet voorlopig niet toegepast kan worden, kan Khomeini Salman Rushdie dan ter dood veroordelen?*

Vermeulen: «De vraag is: had Khomeini het recht die ter dood veroordeling uit te spreken? Volgens mij niet want er moet normaal een hele procedure gevolgd worden vooraleer iemand tot afvallige van het geloof verklaard kan worden (*Geloofsafval wordt in de islam bestraft met de dood*, nvdv). De uitspraak kan dus niet vanuit islamitisch standpunt gefundeerd worden. Stel dat de procedure wel gevolgd was: Rushdie wordt dan als afvallige van het geloof verklaard en de islamitische overheid spreekt het doodvonnis over hem uit. Een probleem blijft dan nog: welke islamitische overheid heeft dat vonnis uitgesproken? Khomeini is enkel het hoofd van de Iraanse imamitisch-sji'iten. De soennieten bijvoorbeeld of de moslims van wie Hassan van Marokko het hoofd is, gaan daarom niet noodzakelijk akkoord met Khomeini. Khomeini is niet het hoofd van de islam. Het is dus mogelijk dat 80 of 90% van de moslims de eventuele moordenaar van Rushdie ook als een misdadiger beschouwen.»

«Khomeini en de groep rondom hem zouden de moordenaar van Rushdie als een strijder in de dijhad beschouwen, maar ze hebben dat niet expliciet gezegd. Khomeini heeft wel bepaald dat de moordenaar van Rushdie, indien hij bij zijn actie zou sneuvelen, naar het paradijs zal gaan. Dat is volgens de islam de beloning voor de strijders in de dijhad.»

Veto: *Het fundamentalisme groeit blijkbaar nog steeds. Hoe verklaart u die opbloei?*

Vermeulen: «Dat is een reactie op de steeds grotere penetratie van westerse, of beter niet-islamitische waarden in de islam-wereld. Men wil nu terug naar de traditionele, islamitische waarden. Men wil z'n eigen identiteit hervinden. Dat heeft niet zozeer met godsdienst te maken. Het gaat niet om een *aggiornamento* van het islamitische geloof. Geen enkele moslim gaat het in z'n hoofd halen om nu ineens zes keer per dag te bidden.»

Veto: *Nee, maar het is misschien een reactie op een slabakkende beleving van de godsdienst. Worden alle geboden en verboden altijd even strikt nageleefd?*

Vermeulen: «In het verleden hebben de moslims hun godsdienst altijd op een rustige manier beleden: ze deden hun gebedsoefeningen, ze huwden volgens de islam, ze lieten hun zoonje besnijden, ze probeerden sociale rechtvaardigheid na te streven, enzovoort. Dat heeft ook een aantal positieve aspecten: de moslims bestelen elkaar bijvoorbeeld veel minder dan de kristenen. Ze begaan ook minder gewelddadigen tegenover elkaar. Toch zijn er altijd bewegingen geweest die de beleving te slap vonden en terugwilden naar de fundamentele waarden. De moslims verwachten ook bij elke nieuwe eeuw een 'vernieuwer'. Onlangs is in de islam-kalender de vijftiende eeuw begonnen. De sji'iten hebben toen gezegd: 'Kijk, daar is onze vernieuwer: Khomeini.' Dat heeft Kho-

meini een zeker charisma gegeven, zelfs buiten islamitische kringen.»

«De moslims zijn wel altijd militante verdedigers van de islam geweest. Daarvoor willen ze zelfs de wapens bovenhalen. Met een moslim kun je zeer vriendschappelijk omgaan, maar als er over de islam gepraat wordt, wordt hij toch een beetje een ander mens. Ze verdedigen hun systeem altijd als het beste en het gezondste: je mag geen varkensvlees eten en geen alcohol drinken. Elke moslim beschouwt zichzelf als iemand die getuigenis moet afleggen van de waarheid en de waardigheid van de islam. Wij westerlingen met onze sekularisatie, met onze scheiding van Kerk en Staat, met onze godsdienst die een prive-zaak geworden is... begrijpen dat niet goed en bestempelen dat als fanatisme. Maar in vele gevallen is het gewoon beginselvastheid.»

Veto: *Drukt die bevoogding tot in de kleinste details van het dagelijkse leven niet enorm op de bevolking?*

Vermeulen: «Wat niet uitdrukkelijk verboden is, is toegelaten door de islam. We moeten het geheel van die verboden bovendien ook niet overdringen. Je mag in principe geen alcohol drinken, maar ik ken moslims die een stevige portie whisky achterover kunnen slaan. Het gebeurt alleen niet in het openbaar. Als het in het openbaar niet gezien is, beschouwen ze het als niet gebeurd. Je mag alleen geen dingen doen die geïnterepreteerd zouden kunnen worden als spotten met of destabiliseren van de islam.»

Veto: *Maar is dat dan niet eerder hypokrisie dan beginselvastheid?*

Vermeulen: «Nee, er zijn ook gebieden waar de geboden zeer streng worden toegepast. Ik ken moslims in Egypte die nog nooit één druppel alcohol hebben aangeraakt. Niet alle moslims zijn schijnheiligaards die zich in het buitenland tegoed doen aan alcoholische dranken. Er zijn er zo, maar er zijn er ook vele andere. Ik heb wel nog nooit een moslim varkensvlees zien eten. Het is daarom ook dat de passage in Rushdie's boek over het moment waarop hij zijn geloof verloren heeft voor de meeste moslims zo schokkend overkomt. Het eerste wat hij daarna doet is een snackbar binnenlopen en 'pork sausages' bestellen. Dat moet afschuwelijk zijn voor een moslim. Maar drukt zo'n verbod op de bevolking? Wij eten ook geen hond of geen egel en we hebben daar ook geen last van.»

Prof. Vermeulen geeft anderzijds ook wel toe dat er over de positie van de vrouw in de islam een minder fraai boekje opengedaan kan worden. Volgende week praten we daarover met een moslim-vrouw.

Carla Rosseels

Woensdag kunnen studenten vanaf elf uur gratis naar het kollokwium in de kleine aula van het Maria-Theresia-Kollege. 's Avonds kun je om kwart na acht op dezelfde plaats terecht voor de discussie avond over de heilige oorlog in de islam.

HEILIGE OORLOG 15:

Op deze foto staat zogezegd een sportman. Op zijn gat zitten, ja, en zijn energie opsparen voor de fuif. De enigen die zich de afgelopen week hebben ingespannen zijn de Veto-medewerkers. 16 pagina's, dat is pas een prestatie.

(Foto Roel Rüttens)

De uiteindelijke zes deelnemende landen, Groot-Brittannië, Nederland, België, West-Duitsland, Frankrijk en Spanje werden vertegenwoordigd door elf verschillende instellingen. De ploegen konden mekaar in vijf disciplines te lijf gaan. Er was volleybal en basketbal voor zowel meisjes als jongens. Voetbal was enkel voor personen van de mannelijke kunne weggelegd.

Ondanks het feit dat het Lisst zelf voortdurend claimt dat het veel meer dan sport biedt (het laat zich raden wat), en dat dat vaak uitwerkingen heeft op de sportieve prestaties van de deelnemers, konden de wedstrijden over het algemeen normaal doorgaan. Niet dat dat vreselijk belangrijk is: behalve de vijf man en een paardekop die het Sportkot tegenwoordig telt en enkele plichtsbewuste supporters met dezelfde nationaliteit als de personen op het veld, kwam er geen kat opdagen om de wedstrijden te volgen. Het lijkt er sterk op dat de Leuvense student niet eens weet dat het Lisst bestaat, laat staan dat hij ook maar enigszins vermoedt wat het inhoudt. Het reuzenspaandoek dat aan Alma 2 uithangt daar voor weinig aan veranderend hebben.

Rondjes

De deelnemende ploegen speelden anders wel op een behoorlijk niveau, en sfeer was er ook. Dat wil zeggen: je kon bijvoorbeeld de Engelse basketploeg met vreemde kapsels aan het werk zien. En dat er 's avonds niet alleen geslemt werd, bewees één van de Engelsen op de Oude Markt: hij liep lustig rondjes in onderbroek.

Slechts één ploeg scoorde opvallend slecht. De deelnemers uit Leiden leken niet uit het noorden te zijn afgezaakt om een paar overwinningen mee naar huis te slepen. Zij verloren altijd en overal. Uiteindelijk gingen de Leuvense ploegen met alle prijzen aan de haal. Apollon (de Sportkotters) won in vier van de vijf disciplines. De ploeg van Pedagogie

Het Lisst kwam en ging U hebt veel gemist

Interesseert het Lisst iemand? Bestaat het Lisst wel? Misschien dringen deze vragen zich op na afloop van de zesde uitgave van het Leuvense Internationaal Studenten Sport Tornooi. De organisatoren mogen dan al twee maanden aan de voorbereiding van de laatste sportklassieker van het akademiejaar gewerkt hebben, de belangstelling van buitenaf voor de competitie tussen ploegen uit zes verschillende Europese landen (de Polen zijn niet komen opdagen) was flauwer dan ooit. Dat wil dan weer niet zeggen dat verving dit jaar troef was. Het Lisst is meer dan sport alleen.

mocht zich in één overwinning verheugen. Plichtige Prijsuitreiking in Alma 3.

Zweet

Maar daar ging het hem bijlange niet om. De organisatoren stellen zelf dat het echte hoogtepunt van het sporttornooi in de Grandioze Manhattanfuif op donderdagavond (en -nacht) gelegen is. Fuiven wordt niet altijd als een volwassen sport beschouwd. Nochtans is het, tenminste voor wie zich regelmatig op de dansvloer begeeft, zeker niet slecht voor de lijn. En je zweet er lekker van. Zweet is een topos in de metafysika van de sport. Daar kunnen de Engelsen ongetwijfeld van meespreken: zij speelden *stagediving* op de Lisst-TD. En de Spanjaarden amuseerden zich met bierdrinkspeletjes.

Naast de sportieve activiteiten en de TD bevat het Lisst nog een derde 'officieel' luik: de plichtige gelegenheden. Het Sporttornooi werd traditioneel geopend met een show. Even traditioneel schreef de *Daily Lisst*, het leuke gelegenhedeninfokrantje, dat zij die er niet waren ongelijk hadden. Zij die er wel waren konden genieten van dans, muziek, voetbaloefeningen, projecties enzovoort. Een totaalspektakel kortom. Het sportieve gedeelte van het tornooi werd op donderdagavond afgesloten met een Feestmaal, gevolgd door een

Bloed

Waar een tros of wat nationaliteiten in één smeltkroes wordt samengegooid, kan herrie ontstaan. Gelukkig heeft het Lisst op dat vlak geen slechte reputatie. Er bestaat nog zoets als broederlijkheid en kameraadschappelijkheid. Toch was

een nationalistisch dispuut merkbaar bij de Spanjaarden. Sommigen onder hen wilden niet Spaans, maar *Catalaans* worden genoemd. Zij waren dan ook niet erg in hun nopjes toen zij de Spaanse vlag zagen wapperen in plaats van hun 'quatro dedos de sangre' (vier vingers van bloed).

De keerzijde van separatisme was ook op het Lisst aanwezig. Het Europese karakter van het tornooi was niet enkel een abstract begrip, maar ook een persoon van vlees en bloed. Anke Welter is namelijk een Duits meisje dat in het kader van het Erasmusproject in Barcelona studeert. Zij maakte deel uit van het Spaanse volleybalteam. Anke houdt van Belgisch bier en was meteen goed voor de titel van *Lisst Miss Europe*.

Kan iets Europees zijn dan dit tornooi? Wij citeren de *Daily Lisst*: "Tonight you might drink Danish beer in a Belgian pub, speaking French with a Spanish girl. Early in the morning, well tanked up, you might stumble home, carried by a strong Polish football player who lost his way too." Onderweg bots je op je vertoornde lief dat je de hele week gemist heeft. De slagen die je krijgt zijn Vlaamser dan je dacht. Het Lisst is voorbij.

Johan Reyniers

21 AGENDA

Samenstelling: Jan van der Linden

Maandag 27 februari

- 20.00 u **KONCERT** Kasteelconcert (125 jaar ingenieur-opleiding) met het Kasteelensemble, het fakulteitskoor en kamermusici van fak. TW, in proklamatieaal Arenbergkasteel, Heverlee, ink. gratis, org. VTK.
- 20.00 u **LEZING** India, kabinet van rarieten?: Godin in een godenwereld door prof H. Pauwels, in L&W, 8ste verdieping, org. Inforient.
- 20.00 u **DEBAT** Zaire: waarheid en leugens, met Manu Ruys (De Standaard), Guy Bouten (BRT) en Jan Dumon (UP), mod. Jan Becaus (BRT), met optreden van muziek- en dansgroep Afro Roots, in de Grote Aula, org. UP en Animatie- en Vormingsdienst Scheut.
- 20.30 u **FILM** Retrospektieve Alexander Kluge: Angriffe der Gegenwart (Duitsland, 1986, Engelse ondertiteling), in het Stuc, ink. 80/100, org. Stuc.
- 23.00 u **FILM** Gij zult niet doden (Krzysztof Kieslowski, 1988, Franse ondertit.), oscar voor de beste Europese film, in 't Stuc, ink. 80/100, best vooraf reserveren, org. Vredesweek/Stuc.

Dinsdag 28 februari

- 17.00 u **LEZING** Alexander Baervoets geeft Dansgeschiedenis, voor alle geïnteresseerden, in L&W, 8ste verd., org. Stuc/leaterwetenschappen.
- 20.00 u **KONCERT** Akademiesch concert door mensen van de rechtsfakulteit, o.a. prof Herbots, in de Grote Aula, org. VFG.
- 20.00 u **VOORDRACHT** Homo Europeanus - Naar een Europese cultuur?, door Hendrik Brugmans, erektor Europakollege, in auditorium Gaston Eyskens, Dekenstr. 2, org. Europakring.
- 20.00 u **GESPREEKSAVOND** Leek in de Kerk, in MT 14, Sint-Michielsstr., ink. gratis, org. Katedelika/UP.
- 20.00 u **VOORDRACHT** De Ecu, een munt voor 300 miljoen konsumenten? Europa's munt in wording, door André Swings, in aula Zeger Van Hee, De Valk, org. International Law Students' Association.
- 20.30 u **FILM** Gij zult niet doden (Krzysztof Kieslowski, 1988, Frans ondertit.), oscar voor de beste Europese film, in 't Stuc, ink. 80/100, best vooraf reserveren, org. Stuc/Vredesweek.
- 23.00 u **FILM** Gij zult niet doden (Krzysztof Kieslowski, 1988), in 't Stuc, ink. 80/100, org. Stuc/Vredesweek.

Woensdag 1 maart

- 11.00 u **KOLLOQUIUM** De Heilige oorlog in Jodendom, Christendom en Islam, met lezingen door prof Vermeulen, De Keyzer en Vermeulen, tot 18.00 u, in Kleine Aula, ink. gratis, org. Pax Christi/Centrum Vredesleologie KUL.
- 19.30 u **LEZING** Markt en samenleving (K. Polany) door J.P. Cools, een kritiek op het liberalisme, in Van Evenstr. 2A, seminarieok. 4, org. Polekar.
- 20.00 u **KONCERT** Interfakultaire Big Band, in de Faculty Club, aan het beginhof, org. Kulturkommissie.
- 20.00 u **TEATER** Blauwe Maandag Compagnie (U weet wel, van "De Meeuw") brengt Nachtwake, naar een tekst van Lars Norén, met Els Dotterman en Luc Perceval, in de Stadsschouwburg, ink. 100-300, org. Stuc/CC Leuven.
- 20.15 u **DEBAT** Strijden op de weg van Allah: de Dihad in de Islam, met Fatma Goudman, Ramadan Dogan, Nazha Maher en prof Platt, mod: prof Leman, in Kleine Aula, ink. gratis, org. Vredesweek.
- 20.30 u **LEZING** Een kijk op kunst: Mieke Roebben spreekt over haar tesis, een bespreking van "De facsimile-uitgave", in MSI, Ravenstr. 46, lok. 00/28, ink. gratis, org. Mecenans.
- 20.30 u **FILM** Gij zult niet doden (Krzysztof Kieslowski, 1988, Frans ondertit.), in 't Stuc, ink. 80/100, org. Stuc/Vredesweek.
- 20.30 u **AKTIE** Brietschrijfvand, schrijf politieke gevangenen vrij, in Jan Stasstr. 2, org. Amnesty International Leuven.
- 23.00 u **FILM** Gij zult niet doden (Krzysztof Kieslowski, 1988), in 't Stuc, ink. 80/100, org. Stuc/Vredesweek.

Donderdag 2 maart

- 14.00 u **INFO** Infobeurs 'Beginnen als zelfstandige', in de Jubileumzaal van de Hallen, Naamsstr. 22, tot 17.00 u, org. Commissie Plaatsingshulp.
- 20.00 u **TEATER** Helden (naar 'The arms and the men' van Bernard Shaw), opgevoerd door VTK en mensen van fak. TW, in Arenbergkasteel, Heverlee, ink. 50/70, org. VTK.
- 20.00 u **LEZING** Bidden in het gezin, door Trees Dehaene van de Nationale Raad voor Gezinspastoraal, in Abdij Keizersberg, Mechelsestraat 202, org. Vrienden Abdij Keizersberg.
- 20.00 u **FILM** Indiana Jones and the Temple of Doom (Spielberg), gevolgd om 22.00 u door Modern Times (Chaplin), in de Isolbar, Vesaliustr. 34, ink. gratis, org. Isol.
- 20.00 u **LEZING** Hebben vrouwen een aparte taal? Spreken vrouwen anders? met Patricia Niedzwiecki en Ingrid Devos, in Jan Stasstr. 2, org. Vrouw en Gelooft.
- 20.00 u **LITERATUUR** Prof. Georges Adé over experimenten in het Vlaamse proza, in 't Stuc, ink. n.l.-leden 140, org. Universitaire Werkgroep Literatuur.
- 20.00 u **TEATER** Nonsens (van D. Goggin) door het Fakkeltheater, in de Stadsschouwburg, org. CC Leuven.
- 20.30 u **FILM** Gij zult niet doden (Krzysztof Kieslowski, 1988, Frans ondertit.), in 't Stuc, ink. 80/100, org. Vredesweek/Stuc.
- 20.30 u **OPTREDEN** Het Paul Massy-trio, appetijtelijke jazz, in De Spuyne, ink. gratis.
- 23.00 u **FILM** Gij zult niet doden (Krzysztof Kieslowski, 1988), in 't Stuc, ink. 80/100, org. Vredesweek/Stuc.

Vrijdag 3 maart

- 11.00 u **LEZING** The Holy War of Dihad in Islam, door prof Vermeulen, in Kleine Aula, org. Vredesweek.
- 20.00 u **TEATER** Voorstelling door Het Slotterkabaret, in L&W, 8ste verd., org. LLK.
- 20.00 u **PANELDISKUSSIE** De toekomstige generaties van de derde wereld dagen het rijke Westen uit, met Reinhardt Freiberg van de Unicef-zetel te Genève, professoren van de KUL, derde wereld-specialisten en de pers, in de Promotiezaal van de Hallen, org. KUL/stadsbestuur, in het kader van Unicef.
- 20.30 u **FILM** Der Himmel über Berlin (Wim Wenders, 1987), een door velen opgehielde film, in 't Stuc, ink. 80/100, org. Vredesweek/Stuc.
- 23.00 u **FILM** Der Himmel über Berlin (Wim Wenders, 1987), in 't Stuc, ink. 80/100, org. Vredesweek/Stuc.

Zondag 5 maart

- 11.00 u **LITERATUUR** Leuven Literair, doorlopend, in de Stadsschouwburg.
- 11.00 u **KONCERT** Guido De Neve - viool - brengt werk van Bach, Chausson, Paganini, Devreese en Ravel, in aud. Minnepoort, ink. 50/100, org. CC Leuven.

TENTOONSTELLINGEN

- Salvador Dali tot donderdag 2 maart in Faculty Club, alle werkdagen van 10.00 tot 12.00 u en van 15.00 tot 19.00 u.
- Guido Verstreken tot donderdag 2 maart in het UZ Gasthuisgeb., ink. gratis.
- Kunst voor een kind Unicef-tentoonstelling door Leuvense kunstenaars, in de Universiteits-hal, van 2 tot 4 maart.
- Akwarellen van Gaston Craps Gaston Craps en zijn Kempen, tot 13 maart in UZ Sint-Pieter.
- Gerda van Damme Schilderijen, in De Spuyne, aan 't sportkot, van 2 tot 31 maart.
- Stop the arms race Schilderijen van Kazuaki Tanaschi uit Japan, doorlopend in de expositiehal L&W, Blijde Inkomstr. 21, gedurende heel de Vredesweek, ink. gratis.
- Simonne Van Pelt Akwarrelen en schilderijen, in UZ Gasthuisgeb., van 3 maart tot 5 april.

